

SLOVENSKI NAROD

Na vsak dan popoldne, izven tedne in praznikov. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravitelje: Kneževa ulica št. 5, prilike. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kneževa ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Burna verifikacijska debata v narodni skupščini.

Otvoritev verifikacijske debate. — Program opozicijskega bloka. — Dr. Pivko razkrinka klerikalne volilne sleparije. — Klerikalci strahopetno beže, radičevci tepeni. — Nesporni mandati potrjeni. — Debata o spornih mandatih.

— Beograd, 23. marca. (Izv.) Napovedani in od politične javnosti nestrojno pričakovani ostri in deloma dejanski konflikt med vladno večino in opozicijskim blokom je na včerajšnji seji izbruhnil v vsej svoji obsežnosti in silovitosti. Za včerajšnjo sejo je vladala povsod največje zanimanje. Galerije so bile nabito polne. Diplomatska loža je bila takisto zasedena. Narodni poslanci so bili skoraj polnoštevilno navzoči. Atmosfera v zbornici je postala od nre do ure bolj napeta in zbiral se je nad skupščino vihar, ki je z vso silo izbruhnil popoldne.

Na ministrskih klopih so bili navzoči vsi člani vlade z min. predsednikom Pašićem na čelu. G. Pašić je mirno z državniško hladnokrvnostjo opazoval razvoj parlamentarnih dogodkov. Voda opozicijskega bloka Ljuba Davidović je prečital program bloka »narodnega sporazuma in seljaške demokracije«. Deklaracija ni napravila nobenega utisa. Vsebuje same stare, obrabljene fraze in je brez globljih misli.

Popoldanska seja je bila izredno burna. Prvič je prišlo do dejanskih spopadov med vladnimi strankami in radičevci. Ta konflikt je bil zelo resen. Klerikalci se tu niso pokazali junake. Mesto da bi branili svojega zaveznika dr. Bazala, so strahopetno pobegnili iz dvorane. Univ. prof. dr. Bazala je s svojim nastopom namreč izzval pri radikalih tako ogorčenje, da je končno prišlo do dejanskega konflikta. Dr. Bazala in radičevci so v tem spopadu igrali prav ključno vlogo.

Na ponočni seji je končno zbornica z večino glasov sprejela predlog, da se verifikirajo vsi nesporni mandati. Včerajšnji dogodki v skupščini so absorbirali zanimanje vse politične javnosti in se nikoli ni zanimal za druge postranske dogodke.

Beležiti je treba tudi prvi uspehi nastop poslanca dr. Pivka v plenumu narodne skupščine. Z vso rezkostjo in odločnostjo je zavrnil strastopolne napade dr. Hohnjeca na vodilne in odgovorne politične uradnike ter obenem kratko pojasnil sistem klerikalne agitacije v Sloveniji. Za svoja izvajanja je žel dr. Pivko v zbornici toplo odobravanje in ploskanje.

Spodaj podajamo podrobno poročilo o včerajšnji seji.

Dopoldanska seja

— Beograd, 22. marca. (Izvirno.) Začasni predsednik dr. Subotić je ob 9.30 popoldne otvoril III. redno plenarno sejo narodne skupščine. Po končanih formalnostih in po odobrenju zapisnika zadnje skupščinske seje je zbornica takoj prešla na dnevni red: k razpravi o poročilu verifikacijskega odbora.

Posl. Milan Simonović (rad.) je prečital najprej poročilo verifikacijskega odbora, ki vsebuje štiri točke odnosno predloge: 1.) verifikacija nespornih mandatov, 2.) sestava parlamentarne ankete o volitvah v mariborsko-celjskem okrožju, 3.) razpis novih volitev v bregatinskih okrožjih in 4.) popolno razveljavljanje mandatov HRSS v smislu člena 18. zakona o javni varnosti in redu v državi. — Zadnji odstavek poročila je opozicija sprejela z medključ in protesti.

Posl. dr. Ladislav Polić (ZH) je nato prečital oddvojeno mišljenje manjšine v verifikacijskem odboru. Poročilo je tiskano na 75 straneh in sestavljeno glede volitev po posameznih pokrajinah. Poročilo so slovenski klerikalci pridržali posebno poročilo o volitvah v Sloveniji. Klerikalci v njem strastno napadajo posamezne vodilne politične funkcionarje in obenem navajajo nekatere nebitvene nepravilnosti pri volitvah. Boje se, da jim parlamentarna

anketa ne razveljavi okoli 20.000 glasov.

Začasni predsednik dr. Subotić je nato odredil razpravo o poročilu verifikacijskega odbora, izjavljajoč: »Ker se je priglasilo danes zelo veliko število govornikov, določam, da ne sme noben govornik govoriti več nego pol ure. Podajam besedo g. nar. posl. Ljubi Davidoviću.

Med hrupom prečita Davidović »narodni sporazum«.

Posl. Ljuba Davidović kot voditelj opozicijskega bloka je začel govoriti govor, ki so ga popreje na včerajšnjih sešankih stilizirali cenzurirali in odobrili člani vodstva rakoznega »bloka narodnega sporazuma in seljaške ljudske demokracije«. Davidovićev govor je radikalna desnica spremljala z živahnimi in ironičnimi medključ. Posl. Ljuba Davidović je v bistvu izjavil:

»Gospoda! Ne morem sprejeti poročila verifikacijskega odbora. Ne priznavam legalnosti končanih volitev, ker so bile izvedene na način, kot še nikdar v tej državi, niti v pravih, niti v nepravilnih, niti v po-krajinah povečane domovine. Zakoni se ne izpolnjujejo, ustava se ne spoštuje. Najtemeljnejše pravice državljanov se izigravajo. Pridobitve domovine se gazilo in zelo kompromitirajo. (Klic) na radikalni desnici: »Vi jih kompromitirate! Vi ste jih že davno kompromitirali!«

Posl. Ljuba Davidović je skušal med splošnim hrupom nadaljevati: »Mi smo za politiko sporazuma!« — Ogorčeni in ironični protesti od strani radikalov in medključ: »Za politiko Moskve!«

Ljuba Davidović je nato začel prečel obširno govorilo o potovanju zun. ministra dr. M. Ninčevića v inozemstvo pred volitvami, očitajoč mu, da je skušal ustvariti antiboljševiški blok.

Zun. minister dr. Ninčević: »Netočno od začetka do konca!«

Ljuba Davidović: »Boljševizem obstoja v naši državi! Boljševizem obstoja v državi!« (Klic pri samostojnih demokratih: »In kje obstoja? Obstoja boljševizem pri vas!«)

Govornik je nato strastno napadal sedanjo vladno, češ da je izvajala pri volitvah nasilje, da gaži in krši ustavo in zakon in da ne spoštuje prave narodove volje. Izjavil je končno s patusom: »Politiko našega sporazuma je narod sankcioniral. Pri volitvah smo dobili večino!« (Ironični klic pri radikalah: »Sto let dobivate lahko tako večino!«)

Govornik je za tem skušal braniti načela narodnega sporazuma, nje ga program in upravičenost obstoja Bloka narodnega sporazuma in seljaške ljudske demokracije. Izjavil je med hrupom: »Dolžni smo kot parlamentarna skupina pred skupščino pokazati svoje dolžnosti in pravice, dovolite mi torej, da pred skupščino prečitam ta program.

V zbornici je takoj pri teh besedah nastal vihar, na desnici so se čuli protesti, medključ in ropot na strani leve. Opozicija je bila vsa besna. Ko se je hrup nekoliko poglobil, je vodja opozicije nadaljeval:

»Gospoda! V imenu vseh onih, ki so ta program sprejeli, sporočam narodni skupščini

program bloka narodnega sporazuma in seljaške demokracije.

(Velikanski smeh in ironični klici na desnici. Klic: »Ha-ha, seljaška demokracija! Da jo vidimo! Čujmo!«)

Ljuba Davidović je za tem v splošnem smehu in hrupu čital točke programa, ki so:

1.) Parlamentarne stranke, — odslej združene pod imenom »opozicijski blok« — ustanovljajo s tem politično skupino: blok narodnega sporazuma in seljaške ljudske demokracije. Nastopajo v narodni skupščini skupno kot celota v vseh vprašanih, nanašajočih se na politiko te zajednice. — Organi bloka so: predsedstvo, izvršilni odbor (oziroma širši) in skupna seja narodnih poslancev tega bloka.

potrebnimi zakonskimi predlogi, posebno z zakoni:

o organizaciji neodvisnosti sodnikov, njih stabilnosti, o tiskovni, zborovalni in društveni svobodi, dalje z zakoni o samoupravi selskih in mestnih občin.

Način izvedbe zadnjih volitev dokazuje nujnost zakona, s katerim se garantira polna volilna svoboda, natančneje določa odgovornost organov, ki sodelujejo pri volitvah volitev, posebno se imajo poostri kazni proti kršilec volilnega zakona.

Verifikacija poslanskih mandatov ima izvršiti sodišče. (Tu ni rečeno točno, ali kasacijsko sodišče, kakor so to prvotno javljali listi.)

3.) Temelji političnega dela bloka stane na programatičnih načelih, deloma izražanih v poročilu predsedstva HRSS z dne 24. septembra 1924, in sicer:

a) stranke bloka stoji na načelu ravnopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, složno so v tem, da je država Srbov, Hrvatov in Slovencev ena celota, katere meje so nedotakljive in katere definitivno notranje ureditve imajo izdati svobodni sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci po deloma že priznanih načelih;

b) definitivno se izvede narodni sporazum normalnim in zakonitim putem na temelju demokratske vladavine brez vsakega notranjega tresljaja in brez rušenja našega mednarodnega položaja na načelu samouprave v obliki parlamentarne monarhije angleškega tipa zasnovane na narodni suverenosti.

c) Naša država ima biti demokratska, ljudska, urejena po sistemu selgovernementov od občin do parlamenta;

d) pristojnost skupnega parlamenta in zastopniških korporacij se ima opredeliti po revidiranih nastavi.

4.) Blok v celoti in posamezne stranke soglašajo v tem, da je njih politika popolnoma samostojna in edino podrejena narodu in narodnim interesom, zato ostanejo v bodočnosti svobodne in neodvisne od vsake obveze napram inozemstvu in to tako, da so narodni interesi v skladu z interesi človečanstva in mednarodnega sporazuma s težnjo po skrajnem miru.

5.) Blok narodnega sporazuma in seljaške ljudske demokracije izključuje diktaturo vsake vrste, stoji na načelu narodnega sporazuma in seljaške ljudske demokracije.

6.) Blok hoče izvajati vse potrebne socialne reforme, vztrajajoč na načelu ohranitve privatne lastnine, katere je treba urejati v duhu socialne pravičnosti in v smislu socialnih dolžnosti. V gospodarskih vprašanjih stoji na načelu stanovskega sporazuma in sodelovanja. Gospodarsko (pridobitno) življenje našega naroda, zlasti seljaškega, se naj razvija na zadružnih načelih.

Ta program je bil podpisan 25. februarja 1925. Podpisali so ga: dr. Korosec za jugoslovanski klub, Ljuba Davidović za dem. klub, Pavle Radić za HRSS in dr. Firasnica za JMO.

Med splošnim viharjem je Ljuba Davidović prečital ta program. Večinska desnica je pozdravila program z ironijo in smehom, opozicija je ploskala.

Začasni predsednik dr. Subotić je nato ukoril Ljubo Davidovića, ker je v svojem govoru rabil neparlamentaren izraz. Med njim in voditeljem opozicije je prišlo do kratkega prepiranja. Ljuba Davidović je namreč čestitke Petra Mrkonjića imenoval »ponižno svojat«. Začasni predsednik za je ukoril, rekoč: »Ta izraz je neparlamentaren! Obsojam ta izraz, ker se je razil v tako visokem forumu državne politike!«

Stvarna kritika programa opozicije.

Minister javnih del Nikola Uzunović je za tem v polurnem govoru stvarno kritiziral vsebino programa bloka narodnega sporazuma in seljaške demokracije. Naglašal je, da je od Ljube Davidovića prečitani program kompleks in konglomerat fraz, ki ne vodijo k nikakemu pozitivnemu uspehu in delu. Pozreča v program slo-

sti jasnosti in preciznosti glede točk, ki se naj bi sprejele pri reviziji v ustavo. Ni tu jasno, katere točke ustave je treba revidirati. Veliko govori program o sporazumu, to so same fraze, ki jih je javnost čula že stoishtokrat. Z državnopravnega stališča odklanja tak program sporazuma. Seja je bil nato ob 13.30 zaključena. Razprava o nespornih mandatih se nadaljuje danes v nedeljo ob 16. popoldne.

Popoldanska seja.

Prvi dejanski spopad v zbornici.

Popoldanska seja je pričela ob 16.30. V zbornici je bila takoj že v začetku velika napetost. Zavladala je težka atmosfera. Vsi duhovi so bili razpaljeni. Povsod je vladala velika borbost. Na radikalni desnici se je formirala prava bojna fronta, da odbije vse napade in insulte avstrijskantonov.

Posl. dr. Hohnjec (kler.) je dobil prvi besedo. V svojem govoru je strastno napadal najprej slovenske samostojne demokrate in nato napredno demokratsko časopisje. Med govorom je izvel iz svojega žepa najnovejšo številko »Jutra«. Slovenskim samostojnim demokratom je očital, da so si priborili svoje mandate z nasiljem in podkupovanjem. Trdil je: »Če bi bile volitve svobodne, bi bilo število opozicijskih mandatov veliko večje, kakor vladnih. V absolutizmu je rojen sedanj režim in živi od absolutizma. Ta režim krši temeljne pravice naroda. Kaj nam bo parlament, če niso poslanci svobodno izvoljeni? Če nimamo svobodnih volitev, je bolje, da ni parlamenta. Volitve so bile svobodne samo za vladne pristaje, ki so povsod nastopali protizakonito in z nasiljem. Minister notranjih del je postal nenasičen kot legendarni Moloh in požira vse zakone. Hrvatska je postala pašaluk Pribevića. Slovenija satrapija Žerjavovih pristajev. Govornik dalje svečano zatrjuje, da duhovščina v Sloveniji ni nikjer izrabljala vere in verskih institucij v strankarske volilne namene. (Ali ga ni ob tej laži obšla rdečica sramu? Toda kdaj je klerikalca sram? Ured.)

Posl. dr. Ljudevit Pivko (sam. dem.) je odločno zavrnil očitania in klevete klerikalnega predgovornika. Dokazal je, da so klerikalci izrabljali cerkev v svoje strankarske svrhe. Med njegovim govorom je prišlo do živahne kontraverze med njim in klerikalci, kakor že na seji verifikacijskega zbora. Dr. Pivko je med drugim izjavil:

Pri volitvah v Sloveniji je bilo izključeno vsako nasilje. Morem trditi z vso gotovostjo, da se ni vršilo nikakoli nasilje razun duševno od strani duhovščine.

Svoje uspehe ima SLS zahvaliti edino onemu profesionalnemu volilnemu aparatu, ki ga ima v katoliški duhovščini. Duhovščina je srce in hrbtenica te stranke. (Strastni ugovori na strani klerikalcev. Najbolj v kričanju se odlikuje posl. Zebot.) Govornik je nato povsem mirno nadaljeval: V Sloveniji je vsa duhovščina organizirana v tej stranki. Ker naš narod verno gleda v to duhovščino, ni nikako čudo, da so uspehi SLS taki.

Dr. Pivko je kategorično zavrnil vse očitke klerikalcev, zbrane v manjšinskem poročilu o nasiljih, ki naj bi jih izvajal veliki župan v Mariboru. »Klerikalci trde, da je veliki župan izvajal nasilje, jaz sem se v Mariboru informiral. Veliki župan mi je odgovoril, da niti njemu niti kakemu okrajnemu glavarju ni znano, da bi bili kdaj šodli klerikalne stranke prepovedani. Tudi trditve, da je bila ovirana svoboda klerikalnega tiska, ne drži. Od policijskega komisarja v Mariboru sem dobil akt glede prepovedi izdajanja »Strazec«. Svobodno je izhajala tik do volitev. Prepovedana je bila na temelju člena 39. ustave kraljevine SHS, ker je ta list v zadnjih letih dosledno priobčeval članke, ki pozivljajo na mržnjo do države in na plemenski razdor. Govornik je za tem navedel naslove nekaterih člankov tega lista, ki že sami dokazujejo protidržavne tendence.

Pridige mnogih duhovnikov so bile rahlinirane. Stremeli bi, če se njih vsebina objavi. Neki župnik je dejal pred

volitvami: »Vsi, ki volite SLS, pojďte na desno stran, drugi pa na levo!« Take pridige so morale vplivati na narod in njega duševno razpoloženje. Govornik je dalje navedel slučaj, da je duhovnik odredil samostojnemu demokratu spoved.

Svoj govor je zaključil obrneje: proti klerikalcem: »Zakaj igrate dvojno vlogo? Zakaj govorite pred narodom tako, tukaj drugače? Zakaj kažete tukaj sveto lice?«

Klerikalci so zagnali velikanski hruš in trušč. Pri tej priliki se je čul značilen klic: »Bo kakor v francoskem parlamentu!« Tam namreč poslanci večkrat zgraje celo barikade in se pretepaajo.

Izzivanje dr. Bazale.

Kakor omenjeno, je nastala že za časa govora dr. Pivka v zbornici električna atmosfera. Kmalu je sledil vihar, ki ga je izzval posl. dr. Bazala.

Posl. dr. Bazala (HZ), univ. profesor, je začel cinično in izzivalno svoj govor: »Moja gospoda! Gospodje narodni zastopniki! (Ogorčen medključ posl. Aleksicia: »To je sramota! Vi nas žalite! Mi smo narodni poslanci!«) Dr. Bazala: »Dobro! Sprejemam Vaš popravek. Konstatiram, da imamo dvo- (Dalje na drugi strani.)

Borzna poročila. Ljubljanska borza.

LESNI TRG:

Smrekovec, jelove deske 25 mm, 100, fco Podbrdo: 1 vag. denar 530, blago 530, zaključki 530; jesenovski blodi, od 25 cm prem, naprej in od 2,50 m dolž., fco naklad, post. blago 550; hrastovi plohi, od 2,60 m, 53 mm, 1 in II, fco meja: denar 1500; bukova drva, 1 m dolž., polsuha, fco Postolj, trans. 10 vag., denar 25, blago 25, zaključki 25.

ZITNI TRG:

Pšenica prekm. 74/75, Dolni, Lendava: blago 470; pšenica medjim., 72 kg, par. Ljublj.: blago 465; odpadki pšen., par. Ljublj.: blago 300; otrobi pšen., drobni, juta vreče fco LJ.: blago 210; otrobi pšen., debeli, juta vreče, 1/2 pap. vreče, fco LJ.: blago 205; otrobi pšen., debeli, juta vreče, par. Ljublj.: denar 245, blago 257,50, koruza nova, prometa, par. Ljublj.: denar 205, blago 215; koruza medjim., par. Ljublj.: blago 240; koruza dobava april, fco. Postojna trans.: blago 250; koruza okrogla medjim., promptna, fco medjim. post.: blago 230; koruzni zdrob, juta vreče, fco LJ.: blago 400; ajda siva, fco štal. post.: blago 287,50; bučne pečke, neresetane, fco hrvatska post.: blago 450; bučne pečke, rešetane, fco hrvatska post.: blago 500; bučne pečke rešetane, fco Rijeka trans.: blago 525; krompir rdečast, fco štal. post.: blago 140; krompir beli, fco štal. post.: blago 135; krompir rumeni, fco štal. post.: blago 110.

EFEKTIV

3 in polodstotna državna rentna za vojno škodo denar 157, blago 160, 7odstotno invest. pos. iz leta 1921 denar 64, blago 65,50. Celjska posojilnica d. d. 209, 211, Ljubljanska kreditna banka 255, —, Mekanitna banka 110, 128, Prva hrvatska štedionica 840, 845, Slovenska banka 73, 76, Kreditni zavod 190, 200, Strojne tovarne in livarne —, 134, Trboveljska premogokopna družba 410, 425, Združene papirnice 102, 110, Stavbena d. d. 265, 280.

Zagrebska borza.

Dne 23. marca. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 12.16—12.26, Praga 186.85—189.85, Pariz 324.50—329.50, Newyork 62.75—63.75, London 301.50—304.50, Trst 255.85—258.55, Berlin 14.50—15.075, Dunaj 0.0884—0.0904, Valute: denar 62.20—63.20.

— Efekti: 23. marca: 7 odstotno invest. posojilo 1921 63—64, 2 in pol odstot. drž. rente za ratno štetu 157—158, Ljubljanska kreditna banka 255—240, Centralna banka 16—17, Hrv. eskomptna banka 106—108, Kreditna banka, Zgb. 106—108, Hipotekarna banka 65—65,50, Jugobanka 110—111, Prašteditoma 330—340, Slovenska banka 73—74, Eksplo. atacija 48—51, Sečerana, Ostiok 705—710, Nihag 48—60, Gutman 490—510, Slaveke 170—180, Slavonija 57—58, Trboveljska 400—410, Union, paromlin 485—485, Vevče 100—120.

Inozemske borze.

Trst, 23. marca. Borza: Beograd 38.80—38.90, Pariz 127.50—127.75, London 117.55—117.65, Newyork 24.575—24.625, Curih 474—475, Praga 72.75—73.25.
Curih, 23. marca. Današnja borza: Beograd 8.20, Pariz 26.875, London 24.795, Newyork 5.19, Milan 21.10, Praga 15.40, Dunaj 0.007315.

Je vrst poslancev: poslance, izvoljene od vlade, in poslance, ki so prišli sem kot zastopniki naroda! Na strani opozicije zadovoljiv smeh, na strani radikalne desnice protesti: »To je laž, to je periličija!« Posl. dr. Bazala je cinično nadaljeval: »Gospodje vladni poslanci! Obrnil se je proti njim z izzivnim gestom in nato z vpludnim poklonom proti opoziciji: »Gospodje narodni zastopniki!«

Te besede dr. Bazale so povzročile eksplozijo. Nastal je v zbornici strahovit vihar. Radikali v prvi vrsti seljaki, borci za svobodo in edinstvo, so vstali s svojih sedežev in formalni pravno bojno fronto, ki je, kakor val dila proti dr. Bazali. Ta je na svojem mestu stal bled kakor stena. Nekateri radičevci so ga skušali braniti. Po zbornici so zagrmeli klici radikalnih seljakov: »To je sramota. Mi smo narodni poslanci! Mi nismo vladni poslanci! Zadrževamo od Vas, da obžalujete žalitev, Ta avstrijski nam us ta žali!«

Ko je začasni predsednik uvidel vlekritični položaj v zbornici, se je naglil k min. predsedniku Nikoli Pašiču ter se nato z njim in ostalimi ministri odpravil v ministrsko sobo. Seja je bila formalno prekinjena.

V zbornici je zadivjal nato pravi vihar. Razvijala se je ljuta borba med Narodnim blokom in radičevci. Radikal seljak Mihajlo Nešić je pristopil razjarjen k dr. Bazali in ga hotel s pestjo udariti. Radičevci arnavt Preka je hotel Bazalo pomoči. Obkolili so dr. Bazalo, ki je dobil več krepkih udarcev s pestjo po glavi, hrbtu in enega celo v obraz.

Med radikali in radičevci se je skupil pravi klopčič in poslanci so se privali semintja. Radikalni poslanci Toma Popović, Dodić, Mihajlo Subotić, Mihajlo Tomić in Nikola Bigulac so dvigali nad radičevce pesti ter jih pošteno naklestili. Venomer so vzklikali:

»To je sramota! To je škandal! Ne dovolimo, da nas avstrijski žalijo! Ta avstrijski nam us iziva! Avstrijski oficir naj nam zapoveduje!«

Bolj mirni elementi so skušali razburiene duhove pomiriti, toda ni šlo tako hitro.

V tem splošnem pretepu je bilo opažati dve značilni gesti:

Klerikalci, videč, da se bliža vihar in da pride do resnih pretepov, so vsi strahopetno pobegnili iz dvorane. Vsa se skušala preje priti do vrat. Kar med seboj so se preivali in boksali. V begu sta se najbolj odlikovala največja kričača v zbornici posl. Fran Smodej in posl. Žebot. Ta dva sta urnih krač zapustila zbornico. Nasprotno so se pokazali Davidovičević demokrati kolikor lojalne in solidarne s svojim tovarišem dr. Bazalo. Ostali so v zbornici in skušali braniti dr. Bazalo.

Končno je nastal mir in seja je bila ob 20. prekinjena za eno uro.

Nočna seja.

Začasni predsednik dr. Subotić je po enournem odmoru ob 21.40 zopet otvoril seja.

Posl. Džafar Kulenović (musl.) je govoril o vladnem teroru v Bosni.

Posl. Veljko Grgurović (rad.) je v imenu bosanskih radikalov izjavil, da so očitana posl. Kulenovića o vladnem teroru v Bosni neutemeljena, pač pa je resnica, da muslimanska stranka izgublja na terenu. Radikalna stranka je pri laniških volitvah v travniškem okraju dobila 14.000 glasov, letos 22 tisoč. Narod uvideva, da ga ne morejo rešiti spahovci. Končno je naglašal: **Narodni blok goji neomejeno zaupanje v svoja voditelja Nikolo Pašiča in njegovega vernega prijatelja Svetozarja Pribečevića. Oba politika sta najboljša garancija, da pride državna ideja končno do zmage na žalost in sramoto vseh separatistov.**

Posl. Grza Angjelović (dav.) je v imenu opozicijskega bloka predlagal:

»Ker so bile volitve nezakonito in nasilno izvedene, predlagamo in zahtevamo, da se vsi mandati razveljavijo in razpišejo nove volitve, da pride volja naroda do pravega in pravičnega izraza.«

Ta predlog je izzval med vladno večino splošno veselost.

Začasni predsednik Subotić je nato opozoril, da ne more v smislu poslovnika nobenemu poslancu več podeliti besede in zaključuje debato, ker mora seja biti do polnoči končana.

Govor notranjega ministra.

Notranji minister Boža Maksimović je kratko in stvarno reasumiral potek viharne razprave. Predvsem je naglašal:

Pri zadnjih volitvah je šlo za dve ideji: Vodila se je borba za unitaristično ali federalistično državo. Pod temi gesli so šle vse stranke v volilni boji. Za volilno in politično borbo je Radić pisal po recept v boljševiško centralo. Žalostno je, da oni, ki je pri volitvah sekund kandidiral na programu vidov-

danske ustave, sedaj zahteva monarhijo angleškega tipa. Vodi se borba za ohranitev sedanjega družabnega reda ali z nelegalno akcijo za sovjetsko in boljševiško republiko.

Notranji minister je odločno zavrnil očitanje Ljube Davidovića, da je prišel bolgarski ministrski predsednik Cankov v Beograd zato, da nauči našo vladno, kako je treba pobijati boljševizem. Mnogo je razlike med režimom g. Cankova in našo vladno Narodnega bloka. K slučaju posl. Krafića je pripomnil, da je opozicija dr. Krafića že proglasila za mrtvega, toda dr. Krafić opoziciji ni hotel storiti te usluge.

Ob 12.30 je bila končana debata zaključena. Na glasovanje sta bila dana dva predloga:

1. sprejem poročila verifikacijskega odbora, da se vsi nesporni mandati potrdijo,

2. predlog opozicije, da se vsi mandati razveljavijo in razpišejo nove volitve.

V predlogih je zbornica glasovala z vstajanjem.

Večina zbornice je sprejela prvi predlog, da se vsi nesporni mandati verifikirajo. Drugi predlog je bil odklonjen.

Ob 12.45 je bila seja končana. Danes se prične ob 10. dopoldne. Pričenja se debata o spornih mandatih.

Današnja skupščinska seja.

Razprava o spornih mandatih.

Beograd, 23. marca. (Izv. Ob 11. dop.) Danes je drugi dan verifikacijske debate. Dopoldne so duhoviti nekoliko pomirili. Opažati je povsod veliko rezerviranost. V kuloarjih je zelo živahno. Po klubih so poslanci pred sejo razpravljali o večeršnjih dogodkih. Opozicija je zelo konstermirana. Radičevci so ogorčeni.

Predsednik d. Subotić je ob 10.20 dopoldne otvoril IV. redno plenarno sejo. Po odobrenju zapisnika večeršnje seje je pripomnil d. Subotić: Večeral je bila razprava o nespornih mandatih končana in so bili ti mandati z večino glasov potrjeni. Danes prebela skupščina k razpravi o spornih mandatih. Razprava je razdelila v tri poglavja.

Nato se je začela splošna debata o verifikaciji spornih mandatov. Prvi je dobil besedo zastopnik zemljoradniškega kluba.

Posl. Vujčić (zemljorad.) se je v svojem govoru pritoževal nad terom vladnih strank, ki so ga izvajale proti zemljoradniški stranki, osobito v Vojvodini. Navajal je slučaje, kako je bil sam predmet napadom od strani vladnih pristavcev. (Odkloni protesti od strani radikalov: »To ni res! To je laž!« Vujčić je nadaljeval: V Vel. Kikindi so me na sredi trga napadli. Pri napadu je sodeloval radikalni kandidat Na trgu so me preiskovali. Posl. Budinčić (rad.): »To ni res, sam sem hotel njemu u pomoč in sem ga obvaroval pred razjarjeno množico. Sedaj imam to za žalost!« Posl. Vujčić je navajal še nekatere slučaje dejanskih napadov na zemljoradniške kandidate v Srbiji, kako je bil sam napaden.

Posl. Aleksa Zujčević (rad.) je kratko odgovarjal na klevete predgovornika, konstatirajoč, da je hotela kmetiška masa linčati Vujčića in zemljoradniške kandidate zato, ker srbski kmet ne odobrava politike zemljoradnikov. Da ni prišlo do hujših izgovorov, so ravno preprečili vladni organi. (Seja ob 11. dopoldne traja dalje.)

Beograd, 23. marca. Za današnjo sejo je vladalo slabo zanimanje. Pri otvoritvi seje ob 10.20 je bilo prav malo številcev poslancev v zbornici navzočih. Pozneje, ko je postajala skupščina nekoliko živahnjša, so se poslanci začeli v dvorani zbirati. Seja bo trajala samo dvanajst dopoldne. Popoldne odpade. Ko sta vstopila voditelja Narodnega bloka Nikola Pašić in Svetozar Pribečević v dvorano, so njima priredili poslanci večine viharne ovacije.

Začasni predsednik dr. Subotić je odredil, da se glede spornih mandatov vodi po pokrajinskih, na ta način da pride najprej v razpravo: 1. vprašanje parlamentarne ankete za Maribor-Celje, 2. nove volitve za Bregalnico in 3. mandati HRSS.

Ker se je posl. Vujčić (zemljoradnik) oddalil od razpravnega predmeta, je prišlo do osebnih obračunavanj med zemljoradniki in radikali. Vojvodinski radikal so ugovarjali, da se vse navedbe Vujčića ne smejo. V Vojvodini ni bilo vladnega terora. Posl. dr. Budinčić (rad.) je osebno branil Vujčića pred razjarjeno množico. Prišli zemljoradniške stranke sami v Vojvodino so hoteli Vujčića linčati.

Začasni predsednik, videč, da gre razprava na stranpota, je končno odredil, da se mora pričeti razprava o volitvah v mariborskoceljskem okraju. Izjavil je: Ne moremo doseči nikakega uspeha, če se razprava tako zavleče, kajti za njo je določeno samo pet dni.

Zbornica je nato pričela razpravo o volitvah v Sloveniji.

Posl. Fran Smodej (kler.) je v imenu klerikalne stranke začel strasno napadati slovenske samostojne demokrate, češ da so izvajali s pomočjo uradništva velikanski teror nad volici, da so izrabljali političnouradniški aparat v svoje svrhe. Strastno in brez argumentov je napadal oba velika župana v Ljubljani in v Mariboru. Splošno je ponavljal vse one stvari, ki so navedene brez dokazov v pritožbi klerikalcev. Med njegovim govorom je prišlo do ostrih protestov. Radikali in samostojni demokrate so mu živahno ugovarjali.

Njegov govor ni bil v zbornici nikakega večjega odmeva. Seja je končala ob 12.

Nova odkritja v komunistični zaroti.

Oblastni sekretariat komunistične stranke v Sloveniji. — Komunisti so pripravljali za volitve prevrat?

Beograd, 23. marca. (Izv.) Beogradska policija je večer na nekem stanovanju v Dalmatinski ulici 23 aretirala dva mladeniča, ki sta ravno prav marljivo sezigala v peči razne spise. Ugotovljeno je bilo, da sta ta dva: filozof Milenković in privatni uradnik Avrelj Schneider iz Zagreba dolgo časa skrivala važne spise iz komunističnega arhiva. Več spisov sta že sezigala. Policiji se je posrečilo del tega arhiva oteči. Oba mladeniča sta bila člana mladinske komunistične organizacije, ki je imela svojo centralo v Beogradu, v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in v Skoplju pa oblastne sekretariate. Med zaplenjenimi spisi se nahajajo tudi poročila iz Slovenije o komunističnem gibanju mladine. Poročila datje večinoma iz Zagreba, na Hrvaškem, odnosno v Sloveniji izvešči za 8. marca pripravljene akcije, ker je bila policija na to opozorjena. Na Hrvaškem so komunisti nameravali pri volitvah vzpostaviti poseben puč.

Splošni vtis o verifikacijski debati.

Beograd, 23. marca. (Izv. Ob 12.) Splošni vtis verifikacijske debate je ta:

Nastop opozicijskega bloka je bil na večeršnjih seji izredno klaverno in mizeren. Klerikalci so bežali iz zbornice. Radičevci so bili prepuščeni sami sebi. Nastopali so v zbornici zbežano in brez vsake taktične discipline. Dr. Bazala je bil prepuščen usodi razjarjenih radikalnih poslancev. Značilno je, da je za dr. Bazalo odločno nastopil prosvetni minister Svetozar Pribečević in ga uspešno branil pred razjarjenimi poslanci.

Politični krogi so pričakovali na strani opozicije odločnejši odpor v skupščini. V debati operirajo samo s pavšalnimi obdobji življenja in jim povsod primanjkuje tehničnih argumentov za podkrepitev njih izjav. Nasprotno je glede govornikov Narodni blok dobro organiziran. Vsakokrat govorniki Narodnega bloka takoj pobijejo klevete in očitana opozicije, ki se mora nato stras mežljivo umikati.

Za danes popoldne je sklican sestanek Narodnega bloka. Na sestanek so pozvani vsi radikali in samostojno-demokratski poslanci.

Popoldne sprejme kralj v avdijenci notranjega ministra Božo Maksimovića.

JUTARNJI LIST — ZAPLENJEN.

Zagreb, 23. marca. (Izv.) Današnji »Jutarnji list« je bil takoj po tisku na predlog državnega pravdnika zaplenjen, ker je v svojem skupščinskem poročilu hujškal na plemensko mržnjo. Poročilo o večeršnjih skupščinskih seji je bilo objavljeno pod naslovom: »Zastopnika Hrvatov tolčejo s pesmi po glavah!« Sodni stol se danes popoldne razpravlja o zaplenbi.

Protestni shod stanovanjskih najemnikov.

Izzvižgan agitator za — proletarsko fronto.

V soboto zvečer je sklicalo »Društvo stanovanjskih najemnikov« protestni shod zoper nameravano povisjanje najemnine stanovanj. Protestni shod se je vršil v veliki dvorani hotela »Union« in se ga je udeležilo okoli 1600 oseb. Zborovanje je otvoril predsednik g. Venzaj. Takoj nato je prešel na dnevni red ter razmotril vse točke novega stanovanjskega zakona, ki ga po njegovem mnenju ogroža existenco najemnikov. G. Venzaj je kritiziral postopanje vseh dosedanjih vlad, ki še niso nikdar ukrenile, da bi rešile to težko socialno vprašanje. Zahteval je, da država gradi za svoje namene in za svoje urade lastna poslopja, s čimer bi se znatno razbremenilo vprašanje glede stanovanjske preskrbe v Ljubljani. — Približno je danes potrebno v Ljubljani okoli 800 stanovanj. V svojem govoru je nadalje zahteval, da zaščita stanovanjskih najemnikov ne sme prenehati preje, dokler ne bo konca stanovanjske bede in da se brez soudeležbe stanovanjskih najemnikov ne sme izdelati stanovanjskega zakona.

Za Venzajom se je oglasil za besedo neki mestni delavec, ki je skušal dati shodu političen značaj ter je začel agitirati za proletarsko fronto. Navzoči so očitno precej vinjenega »proletarstva« izzvižgali in je moral svoj govor prekiniti.

Kot tretji je nastopil g. Makuc. Ta je opozarjal na slabe posledice, ki bi jih znalo imeti konsekvenco izvajanje novega stanovanjskega zakona ter je istokotno zahteval, da se zaščita najemnikov ne sme ukiniti, v nasprotnem slučaju da si bodo znali stanovanjski najemniki sami priboriti svoje pravice.

Nato je predsednik Venzaj prečital sledečo resolucijo, ki je bila sprejeta z viharnim odobravanjem:

Na velikem protestnem shodu zbrani stanovanjski najemniki iz Ljubljane in predkrajev ugotavljajo: 1.) V povojnih letih se ni gradilo v Ljubljani niti normalnemu letnemu prirastku odgovarjajoče število stanovanj. Veleč tega se stanovanjska kriza še povečuje. Veljavnost novega stanovanjskega zakona so omejuje brez potrebe do leta 1927, ker je jasno, da niti najboljši forširana gradbena delavnost do tega roka ne more uspešno omiliti stanovanjske bede. Tudi nobeno povisjanje stanarin ne more dovesti do pozitivne gradbene podjetnosti, dokler te investicije ne nudijo sigurnosti in rentabilnosti.

Zato se zahteva: Parlament naj ustvari zadane provizorij s tem, da se eno leto podaljša dosedanj zakon oziroma naredba

Komunistična omladina je nameravala skupno nastopiti s hanaovci, ki so politiko Stepana Radića podpirali. Iz spisov so dokazane tudi zveze te mladine z makedonskim komitejem. Preko Dunaja so imeli zveze z Moskvo, od koder so dobivali denar in vsa navodila.

Zagreb, 23. marca. (Izv.) Policija je danes prišla akademika Miroslava Delića in privatnega uradnika Nikolo Hecimovića, ki sta vodila posebno podporno akcijo ter zbirala denar pod naslovom »rdeča podporu proletarski solidarnosti« za stavko jugoslovenskega delavstva in za podporo delavskih rodbin. Ugotovljeno je tudi, da je akademska mladina in večina privatnih uslužbencev razširjala na tačen način »Internationale Presskorrespondenza«. — V Beogradu prileti Schneider je bil soudeleženi pri atentatu na pok. notranjega ministra Draškovića ter obsojen na pet let, toda pogojno izpuščen iz ječe.

O zaščiti najemnikov, da se more med tem časom s sodelovanjem najemniških organizacij izvršiti premišljena stilizacija novega stanovanjskega zakona. Hišnim lastnikom naj se dovoli le pod tem pogojem razširiti stanovanjski prostor, ako se istočasno z zakonom preskrbi, kam naj se deložirani najemniki naselijo. Hišni najemniki tudi odklanjajo raztegljive pojme o nemoralnem vedenju in žaljenju hišnega gospodarja, ki naj bi bili povod za odpovedni rok. Nobena deložacija se ne sme izvršiti prej, nego je nakazano prizadetemu najemniku drugo stanovanje.

Invalidim in vojnim žrtvam, ki so hišni lastniki, naj se dovoli svobodno razpolaganje z njihovimi hišami le pod tem pogojem, ako poskrbe, da dobe deložiranci t.a. razpolago drugo stanovanje. Rodbina državnega uslužbenca se sme deložirati šele tedaj, ako se ji je preskrbelo v službenem kraju drugo stanovanje. Zaščita poslovnih prostorov naj se vnese v novi zakon in ima veljati toliko časa, dokler velja zaščita stanovanj. Hišni najemniki ugovarjajo tudi zvišanju najemnin, kakor jih predvideva zakonski načrt, ker sedanji prejemki delavstva, uslužbencev in upokoencev ne dovoljujejo večjih izdatkov.

Sokolstvo.

Predstava v Sokolskem domu v Šostanju. V nedeljo 15. t. m. sta gostovala na našem odru v Sokolskem domu člana celjskega mestnega gledališča G. Picifer in Gdč. Mirnikova z Nicodemijevo veseloigro »Zora, dan in noč«. Nastop dveh tako odličnih igralcev na odru je naravno pomenil za šostanski praznični dogodek, h kateremu se je zbrala mnogostevilna publika, ki ni štedila za zasluženim priznanjem in iskreno hvaležnostjo obema gostoma, ponovno celo na odprti sceni. Gdč. Mirnikovi je bil poklonjen lep šopek. Darovala sta našim srecem lep večer, domačim igralcem je bila predstava z dovršeno igro v pobudo za lastno marljivost. Oba gosta sta vpisala svoji imeni s požrtvovalnim, nesebičnim sodelovanjem z zlatimi črkami med dobrotnike Sokolskega doma. Naj jima bo v zadostenje ona prilsrna vez, ki sta jo čutila ob nastopu med sabo in publiko. Izrekamo željo, da bi ju kmalu zopet pozdravili v svoji sredi! Sokolsko društvo v Šostanju.

Vlomilska sodrga na delu.

Vlom v izložbo trafike Sever. — Poskušen vlom v trafiko Marije Jalen. — Vlom v stanovanje.

Ze pretekli teden smo javili, da moramo imeti v Ljubljani dobro organizirano svedrovsko tolopo, ki dnevno izvršuje plodonsne vlome in obiske raznih stanovanj. — Vsač dan se čuje o tatvinah na podstrešjih, v stanovanjih, o nezadostnih svedrovskih obiskih v stanovanje, da z dnem se javljajo na kriminalnem uradu okradene žrtve, ponoci nimajo miru ne konji, katerim izgijajo repi, ne kokoši in ne zajci, še manj varne pa so izložbe trgovin, ki niso dovolj močno ali pa sploh niso zavarovane. Zato je povsem upravičen sum, da je v Ljubljani zadnje čase na poslu drzna in premetena tatinska družba.

V noči od sobote na nedeljo in od nedelje na ponedeljek so bili svedrovci in tatovi zopet pridno na delu. V soboto so poskušali vlomiti v trafiko g. Marije Jalen na Krakovskem nasipu 10. S ponarejenim ključem so odprli vrata in vdrlj okno trafike. Močna železna mreža pa jim je preprečila, da bi zlezli v notranjost lokala in so nato pobegnili, ne da bi mogli kaj odnesti. — Se značilnejše za drznost vlomilcev pa je vlom v izložbeno okno trafike Sever v Selenburgovi ulici, vendar je vlomilec padel v roke pravice. V noči od sobote na nedeljo okoli pol 4. jutraj sta pred postjo službojuča stražnika Brenc in Srok slišala, kako je nekdo v Selenburgovi ulici razbil šipo. Srok je takoj odhitel v tej smeri in je v zadnjem hipu opazil nekega moškega, ki je naglo zavljal na Kongracni trg. Srok mu je sledil, kakor je neznanec ubral v divji tek ter krenil v Wolfovo ulico, stražnik za njim. Neznanec je tekel po Wolfovi ulici, nato čez Marijin trg, kjer je postal nanj pozoren tam službojuči stražnik Jeranč. Oba stražnika sta sedaj skupaj zasledovala bežečega neznanca, ki je tekel čez most v Stritarjevo ulico, od tu pa je naglo zavljal v Ligarjevo ulico. Videč, da jima tiček lahko pobegne, je en stražnik krenil čez Šolski dvored in Vodnikov trg, drugi pa je zavljal preko Stritarjeve ulice pred Škofijo. S tem sta dobila bežečega neznanca v past in ga res tik Pred Škofijo zasledila. Neznanec je med begom vrgel v Ligarjevi ulici dleto od sebe. Prigan je bil takoj na stražnico, kjer so ga zasilili. Piše se Fran Toni in je

kovački mojster iz Most. Toni zanika vsaki krivdo in pravi, da on ni razbil šipe. Prihajal da je od svojega prijatelja v Trnovem in mu sploh ni ničesar znanega o vlomu. — Njegove izpovedbe pa so v nasprotju z dejanskim stanom, zakaj po ravno zapadlem svezem snegu sta stražnika na stopnjah ugotovila, da je bil vlomilec pred trafiko baš Toni. Nadaljna preiskava proti njemu je v teku.

V soboto med 13. in 22. uro je neznan storilec s ponarejenim ključem odprl stanovanje ge. Olge Senica v Komenskega ulici št. 16. Neznanec je odnesel karist zimski plašč, sivo obleko, moder kostum, svilen žemper, svilnen dežnik in 1 par lakastih čevljev, vse skupaj v vrednosti 4000 do 5000 dinarjev. — Številni vlomi in tatvine jasno dokazujejo agresivnost lopovov in bo vsak kakor treba ukreniti energične korake, da se drzno svedrovsko družbo izsledi.

Sport.

Jdaran : Maribor 1 : 3 (1 : 1), Hermes 3 : 0 (0 : 0), Primorje 0 : 0 (0 : 0).

Pomanjkljiva reklama je privabila na igrisce Ilirije v Šiški zelo malo število sportnega občinstva, dasi bi bile tekme zaslužile večjo pažnjo javnosti. Prisostvovali smo prav zanimivemu boju raznovrstnih moštev. Jadran, precej oslavljen po včerajših vpkolkih svojih najboljših igralcev, ni sicer nudil tega, kar se je pričakovalo. Pač pa se je pokazalo moštvo SK Maribor s najsvežejše strani. Mariborski igrači prihajajo polagoma v staro formo in so večkrat privedli, kar je novum za to moštvo, sila učinkovito, taktično spretno in izpeljano kombinacijo. Moštvo je, lahko rečemo, prvič odkar obstoja, uporabilo mesto znanega mariborskega kikendreš sistema, mirno, prizemsko kombinacijo in s to kombinacijo naravnost frapiralo občinstvo. Zaradi take kombinacije, koje zunanji znaki so bili tudi številni, preštevili osidri, je bila zmaga Mariborčanov od vsega početka izven dvoma. Poleg tega je tudi obrambni trio predvedel odlično razdrailno delo in s tem zapечатil usodo Jadranskega moštva.

Kot drugi par je nastopil šiškiški Hermes proti Primorju. Dočim je prva tekma razbila prav zmeren tempo, se je vršila druga v živahnem času z napetimi situacijami ena obeh strank. Primorje je predvedlo v prvem polčasu uzorno kombinacijo, kakršno se nismo videli letos pri tem moštvo. — Halfo so pritiskali ter učinkovito razdraili poizkuse Hermesovega napada. Hermes ni mogel uveljaviti svoje tehnike, kakor prejšnjo nedeljo proti Iliriji. Zdelo se je, da bo doživel hud poraz. V drugem polčasu pa je igra popolnoma iznenadila. Primorje je zašlo na slab teren, beki so postajali nestvarni, držali so zadaj, napad pa je odpuščal na celi črti. Hermes je prešel v stalno premoč. Ni to bila sicer lepa igra, manjkala je običajna kombinacija, ki diči šišensko moštvo, toda je izredni smisli se morajo zahvaliti, da niso odšli z igrišča kot večkratni zmagovalci. Primorje je podleglo tempu, ki ga je diktilaral v prvem polčasu.

Ilirija na Reki.

Ljubljanska Ilirija je v soboto gostovala na Reki proti Olimpiji in izgubila z 0:3 (0:0) ob enakovredni, obojestranski in efektivni igri. Takoj v začetku druge polčasa je doletela težka blesura Gabrijela Zupaničica, do tedaj najboljšega moža Ilirije, s čemur je izgubila Ilirija vsako šanso za pozitiven izid. Njegovo mesto je prevzel Lado, Milan pa je del v levega halfa. Moštvo je izgubilo sedaj svojo kompaktnost in Olimpija je dobila malo premoč, ki pa je v rezultatu preveč izražena. Prvi in drugi gol sta nastala iz slabih pasov Kosa vratarja, Miklavčič je v ostalem lepo ubranil enajstmetrovko. Olimpija ima zelo dobro, izbalansirano, tehnično izvrstno moštvo, igra z glavo je krasna. Obenem je močved izredno urno ter se nahaja sedaj baš v najboljši formi, je vodilni klub svoje grupe II. divizije in ima sigurne šanse za I. divizijo. Igru se pozna madžarski vpliv, sajaj moštvo ima tudi več Madžarov.

Ilirija je bila prvi polčas dobra, kombinirano boljša od Olimpije, brez Gabeta slabša. Izvrstna je bila tudi obramba, zadostila pa ni Kos, ki je premlad za težje tekme. Pevalek II. je igral preveč samovoljno. Sprejem je bil lep. V aprilu ali maju se vrati revanša v Ljubljani.

Zagreb: Građanski: Zelenicarij 4 : 3 Mašk — Sparta 7 : 2.

Inozemske nogometne tekme.

Praga, Slavia — Jugoslavija (Beograd) 7 : 2 (3 : 1). Naš državni prvak Jugoslavija, ki je gostovala v soboto v Pragi, je doživela slično debacle, kakor Hašk pred tedno nedeljo. Vendar Jugoslavija tega poraza ni zaslužila, zakaj bila je v polju jako dobra, pred golom pa je odpovedala. Razen tega je zastrejala dve enajstmetrovki. Dober je bil back Irković, izvrsten center, half Mahek. Prvi gol je zabil v 1. minuti Silny, isti drugega v 17. minuti, a minuto kasneje Soltyš 3. Pred koncem prvega polčasa je zabil Jugoslavija prvi gol po Sekulicu, v drugem polčasu je Silny zabil še štiri gole za Slavijo. Petković pa je postavil končni rezultat na 7 : 2. Jugosloveni so bili prsrčno sprejeti, na igrišču je bil tudi jugoslovanski konzul Rašić. Dopoldne je sprejel goste primorac mesta Prage dr. Baxa. Jugosloveni so nato položili cvetje na grob neznanega vojaka.

Dunaj, 23. marca. Prijateljske tekme v soboto: Slovan — Sportklub 4 : 2, Cricketer — W. A. C. 4 : 2, Vienna — Ostmark 0 : 0, Wacker — Hertha 5 : 3, Rapid — W. A. F. 1 : 0. Torej skoraj same senzacije!

Praga, 23. marca: Vršovice — Jugoslavija (Beograd) 7 : 4 (3 : 2).

Avstrila — Švica.

2 : 0 (2 : 0)

Dunaj, 22. marca. Danes se je tu vršila tekma med Avstrijo in Švico, ki je končala z 2 : 0 za Avstrijo. Tekma je prisostvovala 5000 gledalcev.

Jelačin v zvezi s klerikalci in „Slovenec“

Z dušo in telesom se je zapisal svojim klerikalnim klerikalcem mladi Jelačin. Sprva sramežljivo je sedaj začel brez strahu pisati in napadati na surov način svoje stanovske tovariše v „Slovenca“, kar vidi, da njegovega in Ravniharjevega praznega glasilca nihče od resnih ljudi ne jemlje več v roke. Od stopnje do stopnje pada in se vlačja celo klerikalcem mladi Jelačin, ki je za pravil zaupanje naprednih trgovcev iz slepe strasti. Včeraj je segel v „Slovenca“ tako daleč, da se roga požrtvovalnemu trgovskemu načelniku g. Zebalu, češ da ima v kupčiji izgubo, ker se briga nesebično za koristi svojih trgovskih tovarišev in njih organizacij. Nesebičnega dela mladi Jelačin seveda nikdar ni poznal, povsod je mislil nase in na svoje koristi. Od Kreditne banke si je dobil velik kredit po izjemni ceni, ko so drugi trgovci plačevali najvišje obresti. Zato pa je iz same hvalečnosti že dolgo mislil, kako bi izpodkopal zaslužnega predsednika. Izpodletelo mu je, ker so celo njegovi najbližji priganjanci zmagovali z glavo, da bi se resen zavod pojejal in da bi ga vodila oseba, ki že tri leta prodaja po shodnih svojo prazno slamo, za delo pa ne prejema in tudi nič ne žrtvuje iz svojega. Zaradi zaslepljenosti je zanesel nevednost v stanovske organizacije ter je zopet gospodarskega kandidata proti zahtevi trgovskih krogov začel ostudno zahrbtno goniti, pri kateri so ga podpirali taki odlični trgovci kakor so g. Debeljak od združenja opetnikov in g. Jeras od družbe „Skladore“. Od boljših trgovcev ni odkrito nihče na njegovi strani, pač pa mu daje potuho nekaj trgovskih veleobličarjev, ki imajo odlično prakso v gotovih vžitinskih stvarih. Kateri trgovci in obrtniki more biti za Jelačina, ki je kot načelnik ponovno ostro napadal visoke državne uradnike, potem pa, ko je videl, da treba dati odgovor na napade na g. davčnega delegata dr. Savnika, hodil okoli in prosil, da se ne pošlje zapisnika finančnemu ravnanju? Ali je to možno vedenje? Ali je vredno načelnika Zveze? Dolžnost predstavnikov gospodarskih organizacij je, da premišljeno postopajo in z razumnim nastopom skušajo doseči uspehe od raznih vladnih mest. Neremisljeni ljudje, ki

samo ženejo svojo stokrat prepeto „vizo“ niso za trgovske vodnike, posebno pa morajo izgubiti zaupanje taki, ki se iz sebičnih, osebnih razlogov zaplišejo celo klerikalcem, ki so od nekdanjih smrtnih sovražnikov naših trgovcev. Mladi Jelačin je na vse to pozabil, kakor je pozabil ustanoviti nakupovalno družbo za trgovce na deželni. Kaj njemu mar škoda trgovcev vsled konzumov, samo da njega klerikalci podpirajo in mu sedaj v njegovem nesrečnem agitiranju dajejo na razpolago „Slovenca“, kjer dan na dan pada po svoji brezokusni metodi trgovske tovariše in pa zaslužne uradnike trgovskih društev. Uradnikom očita celo, da so plačani in kliče po terorju proti njim! Lepi nazori so to pri mladem trgovcu, ki se je zelo hitro kupil graščini, nastavljalcem pa celo očita borne službene prejemke. Vse to preveč sili pri Vas na dan, gospod Jelačin, in prav to in pa Vaša osebna častitakomnost je tisto, kar je gospodarskim krogom o pravem času odprlo oči.

Grda je nemožnost, grda je izdajstvo enotne gospodarske fronte, najbolj grda je pa sebičnost in pa očitanka, da uradniki prejemajo plačo. Vsek ni tako srečen, da bi imel očeta, ki mu je dal takoj mesto v trgovini, vsek ne more stanovati v vili in graščini ter imeti fabrike za jese, zamaško, družbe za „Skladore“, biti upravni svetnik in veleakcionar. Kdor pa je tako srečen in bogat, pa res nima vzroka, da pozabi na vse, kar je bilo naših trgovcev čast in ponos ter se gre vezat s klerikalci. Tega mladi Jelačin vendar ne bi smel storiti! Toliko obzirnosti bi bil moral imeti vsaj do stare napredne trgovske hiše, ki so jo klerikalci tolikokrat preganjali. Dajemo vam dober svet, mladi gospod Jelačin! Na slabi poti ste, Vaša zveza s klerikalci in Ravniharjem ter nasprotovanje vsem trgovskim naprednim društvom vam ne bo nosila sreče. Klerikalci in trgovci ne spadajo skupaj. Trgovci je za svobodo in napredek. To stoji in na tem se ne bo nič spremenilo za slovenske trgovske stan, tudi če postanete Vi glavni zalagatelj klerikalnih konzumov in klerikalni kandidati v Ljubljani ter tudi takrat ne, če „Slovenec“ prinese Vašo fotografijo v vsaki nedeljski številki.

„Przemysl je padel.“

Pred desetimi leti.

Oni, ki smo bili takrat konfinirani v Ljubljani, smo se morali vsak teden dvakrat ali trikrat zgledati na policiji. Tam so imeli neko knjigo in smo se morali vanjo podpisovati v znak, da smo res v Ljubljani in da se nismo oddaljili iz mesta. Na videz torej to ni bilo nič hudega. In vendar je v naših srcih divjalo hrepenenje, da bi po begu kam ven, Ravno zato, ker je bilo prepovedano. Toda kam? In kako? Izhodi iz mesta so bili zastraženi in mi smo bili dobro zaznamovani. Tako se je bližala mlad po tisti strašni zimi 1. 1915. Preživeli smo prvo zimo v vojni. Časopisi so pisali o zimi v Karpatih in na drugih frontah. Vedeli smo, da države niso računale na to, da se bo vojna zavlekla čez zimo. Zato je bilo le malo preskrbljeno za zimsko vojno. Vojaki so prezebali in zmrazovali na frontah. Posebnih dogodkov ta zima ni prinesla, glavno vprašanje za nas je bil Przemysl. V svojem prvem napadu v Galicijo so Rusi obkolili trdnjavo in zdelo se je, da je vsa ruska fronta odvisna samo od padca te trdnjave. Časopisi so poročali o neprestanih ruskih napadih, ki pa so bili vedno z velikimi izgubami odbiti. Pisalo se je tudi o življenju v Przemyslu, kjer je začelo primanjkovati živeža. Med poročili je bilo seveda tudi mnogo pretiranih vojnih zgodb, ki so imele namen pokazati našo junško obrambo. En pogled na zemljevid je nam jasno pokazal vse položaj. Rusi so bili globoko v Karpatih in zdelo se je, da bo treba samo še par sunkov in ruska vojska bo v Budimpešti. Brez Przemysla — tako so pisali listi — je nadaljni pohod ruske vojske nemogoč, ker je Przemysl najvažnejša točka na tej fronti. Kaj čuda, da smo vsi, kar nas je bilo pravovernih, dan na dan pričakovali novice o Przemyslu. Toda ruski napadi so bili vedno iz nova odbiti. Med tem se je približala pomlad. Vse je kazalo, da se pripravljajo novi veliki dogodki. Ruska fronta od Balta do Karpatov je obetala za

nas osvobodjenje. Ako se razlije ta masa preko Ogrske, se združi na jugu s srbsko armado in začel se bo pohod na Dunaj!... Koliko lepih nad se je vzbujalo v tej prvi pomladi. Toda Przemysl. Vedeli smo, da je v njem tudi mnogo naših vojakov. Zrakoplovi so prinašali pošto iz trdnjave. Kaj bo, ko pade ta trdnjava. Krakov pade v ruske roke in na Moravi se baje že pripravljajo, da sprejmejo kozake. Od Morave do Dunaja je en korak. Natiroma so ljudje govorili, da se Dunaj pripravlja na obrambo. V duhu smo videli beg z Dunaja. V te naše sanje o veliki zmagi slovenskega orožja je prišel nenadoma vest, da je Przemysl padel. O predaji trdnjave se je obširno poročalo. Vse to nas je toliko zanimalo, kakor vprašanje, kaj sedaj. Ako so prej listi pisali, da je Przemysl nepremagljiva trdnjava in da brez njega ruska fronta ne more iti naprej — je bilo zdaj jasno, da pojde ruska fronta naprej — na Dunaj.

Za one, ki smo živeli takrat v radostnem pričakovanju, je bil padec Przemysla slavnostni dogodek. Toda kako bi ga proslavili. Ta dan mi je bila Ljubljana prenamajna. Bilo mi je nemogoče ostati v mestu. Tam zunaj nad posavskih poljem je zelenela že prva pomlad in Przemysl je padel. Toda kako priti ven iz mesta, da bi se sree svobodno navrhnilo prevelikega veselja in oznanjalo vsej naši zemlji na okrog, da se bliža osvobodjenje. V mestu so si ljudje na tihem stiskali roke. Tuji oficirji so hodili nekako poparjeni po ulicah. Toda kako naj človek močje proslavlja tak velik dogodek! Nemogoče! Moram ven, ven iz mesta, pa naj volja, kar hoče. Odsel sem h Gorcu in sem si izposodil kolo. Glavna stvar je, da pridem čez prevoz na Dunajski cesti. Ako me bo kdo ustavil, se bom že kako izgovoril. Bilo je že popoldne. Pomešal sem se med neke delavce in tako srečno prišel do Sv. Krištofa. Ozrl sem se in pogledal. Prost, svoboden na posavskem polju.

Kako lep je bil ta dan zamej v prirodi. — Skrijanci so zgoledi po sraku. In zdelo se mi je, da celo oni vedo: Przemysl je padel. In vse višave, te jasne, pomladanske so odmevale okrog in okrog: Przemysl je padel. In gore naše so tako zamišljeno strmele v jasni dan. Ali čakajo tako velikih dogodkov? Po polju so postajali ljudje. Gotovo premišljajo in govore o Przemyslu. Tako je šla moja pot proti Domžalam. Tam je visela s klerikalnega doma črna zastava.

znak sožalja. O ta črna zastava! Drugod teh ni bilo nikjer, nasprotno vse povsod je bila razlita nekaka skrivna radost in ljudje na cesti so se veselo razgovarjali. Zavil sem okoli Dob proti Moravcem. Čudovit je bil slavošpev mlade prirode, ki je v prvem prebujenju pričakovala novih dogodkov. Przemysl je padel. Gospod Toman v Moravčah se gotovo še spominja, kako smo pri njem slavili ta večer padec Przemysla.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 20. zvečer.

Ponedeljek, 23. marca: Misl. Red E. Torek, 24. marca: Zaprt. Sreda, 25. marca: Othello. Izven. Četrtek, 26. marca: Pepelnik. Red D. Petek, 27. marca: Vdova Rošinka. Red A. Sobota, 28. marca: Ob 15. popoldne: Veronika Deseniška. Dijaška predstava. Pri znižanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Ponedeljek, 23. marca: Zaprt. Torek, 24. marca: Mignon. Red B. Sreda, 25. marca: Ob 15. popoldne: Goronjski slavček. Ljudska predstava. Pri znižanih cenah. Izven. Četrtek, 26. marca: Zaprt. Petek, 27. marca: Don Juan. Red C. Sobota, 28. marca: Don Pasquale. Premijera. Izven. Nedelja, 29. marca: Ob 15. popoldne: Mignon. Ljudska predstava. Pri znižanih cenah.

Francosko predavanje v Ljubljani.

V precej dobro zasedeni slavnostni dvorani tukajšnjega vseučilišča — videl si vsepriljubnega gen. konzula dr. B. Beneša, zastopnika naše vojske generala Tripkovića i. t. d. — je imel g. lektor René Martel 21. t. m. svoje zanimivo predavanje o ženskem vplivu na javno življenje v 18. veku. Kot star narod imajo Francozi v svoji zgodovini mnogo točk, ki so pred drugimi znatno bolj privlačne. Ako je n. pr. 17. stoletje nekak literarni višek, se pa v 18. stoletje marsikdo rad vrača zato, ker nahaja v tej dobi dokaj današnjih idej v kalu in v zametku. Ako se je 18. stoletje nekako skladno razvijalo, gre za to hvala ženskem vplivu, ki se je javil v marsikateri panogi človeške delavnosti.

V politiki ženski vpliv ni bil tako intenziven kakor n. pr. pri Rusih vpliv Katarine II. Velike, nazvane Severna Semiramida, ali pa v Avstriji Marije Terezije. Zato pa je bil bolj ekscentričen: delovalo so bolj na tihem, za kulisami. Cherchez la femme! bi bilo treba reči o nešteti izpremembah političnega osobja, poslanikov, konzulov itd.

Družabni vpliv pa je bil velikanski. Ko se je Ludvik XIV. jel proti koncem svojega življenja pogrezati v pobožnost in je izgubil vodstvo nad duhovi, se pojavilo ožje družbo z dvorskimi razbitki se stvorijo saloni, po katerih pisatelji vplivajo na sodobnost. Tukaj nam je iskati stvari, ki se tedaj prvič imenujejo tako: javno mnenje.

Vsi saloni niso enaki. Vojvodinja Du Maine, vnučnica velikega Condéja, si otvorila na gradu Sceaux dvorec, nekak Versailles v malem, kjer sredi občin in zasebnih nesreč in nezdod noč in dan misli zgolj na zabavo, igra komedije in razne vragolije ter ima vsak trenutek novo misel... Poleg tega lahkomiselnega dvorca je omeniti salon markize Lambertove, zatočišče precioznega duha, ki ga v 17. stoletju niso povsem ubili Boileau, Molière, La Bruyère. Tu nastopajo možje kot Marivaux, Fontenelle itd. Pomeni so manj puhli nego na dvorcu v Sceaux: posvetna galanterija, slovnost, vzgoja, filozofija, politika... Salon gospe Geoffrinove sprejema enciklopediste in filozofe: Diderot, d'Alambert, Thouras, Marmontel, d'Holbach. Po resnosti svojih pomenkov je bil ta salon nekaka institucija... Najbolje predstavljajo sodobnega duha saloni gospe Du Deffandove, ki je bila suhoparna srca, skeptična in posmehljiva kakor njeni gostje Voltaire, Montesquieu, d'

Alembert... Na stara leta je Deffandova oslepela in si vzela čitateljo, gđno. De Lespinassovo. Sčasoma pa sta se sprli in Lespinassova je odprla lastni salon, ki so ga imenovali „santichambre de l'Académie Française“. Vsično domišljava gospica predstavlja romantično zanostno strujo, čije glasnik je J. J. Rousseau... Omeniti bi bilo še ateistična zborovanja pri baronu Holbachu, gastronomske seje pri splošnih zakupnikih, Neckerjev politični salon...

Družabno življenje v saloni je neizbežno delovalo ne samo na neko vrsto književnosti, marveč tudi na praktične potrebe teh krogov: izpolnjevanje hišne opreme. V to dobo sega postanek moderne, priprave postelje. Vplivalo je slikarstvo: Boucher, Watteaujev naslednik, je umiliv samo kot sobni dekorator, dočim njegove slike mnogo izgube v muzejih, Bouchardon, kipar, je prav tako izrazil plod gori očrane družbe. Nič drugače ni z glasbo, ki je morala prav tako ustrezati ozkim krogom. Edino arhitektura je brez vidnega vpliva ženskih salonov... Drugi del svojega predavanja je g. Martel precej široko razvil, radi odmerjenega prostora ne morem za njim. Pristavim samo še mnenje, da bi si marsikdo v veliki dvorani želel nekoliko krepkejšega glasu.

N. K.

— Mladino ljubljanskih in evenljubljanskih šolskih zavodov opozarjamo na vprizoritev Zupančičeve tragedije »Veronika Deseniška«, ki bo v soboto dne 28. t. m. ob treh popoldne v ljubljanskem dramskem gledališču. Vstopnina je znižana. Zunanji posetniki naroče lahko vstopnice tudi pisмено pri gledališki upravi.

— »Goronjski slavček«. Ta priljubljena izvirna opera se vprizori zopet na praznik v sredo 25. t. m. ob treh popoldne kot ljudska predstava pri znižanih cenah v naši operi. Vloga Minke poje gđna. Rozumova. Franja g. Banovec. Ostale vloge pa v znani zasedbi.

— Poljska turneja beogradskega »Obličja«. Beogradske pevsko društvo »Obličje« se pravkar nahaja na velik umetniški turneji po Poljski. Obiskalo je že mesta Lvov, Lublin in Varšavo. Sprejem v Varšavi je bil sijajen. Beogradske pevce so pozdravili najvišji politični in kulturni predstavniki poljske države metropole. Iz Varšave je »Obličje« odpotovalo v Vilno, kjer priredi koncert. Poljski listi pripisujejo turneji veliko politično važnost. Enako hvalljo visoko stopnjo naših umetniških stremiljaj.

— Izlet v Firenco. Umetnostno - zgodovinsko društvo priredi za svoje člane šestdnevni izlet v Firenco in Bologno z ogledom važnejših umetnostnih spomenikov. Očelje iz Ljubljane 2. m. t. Stroški za izlet bodo znašali približno 1500 Din. Društvo zprosi za znižane vozne in konzularne pristojbine. Z ozirom na omejeno številco udeležencev sprejema prijave (ustne in v pisnem) ter takse (za osebo 150 Din) takoj v umetnostno - zgodovinskim seminarju, univerza, le do 25. marca ob delavnih od 12. do 12.50.

— Lisztovo veliko simfonijo »Faust«. Ki se primerja z deveto Beethovenovo simfonijo, bodo izvajali v Zagrebu na matineji v čast obletnici smrti vladike Strossmayerja.

Če ne verjame, da eden par nogavic z žigom in smarko (rdečo, modro ali zlato) „ključ“ traja kakor štirje pari drugih. Zato kupite eden par in prepičate se. Dobivate se v prodalalnah. 33-14

Nacionalistična proslava v Mariboru.

Razvitej prapora mestne Orjune

Zopet enkrat je stvarno odjeklo od naše severne meje. Zaoril je krik nacijona. Istov, prisega na nacijo in očetnjava. Od zidov mariborskih hiš in obronkov Pohorja se je včeraj razlegal v dolino in tja na preji pomenljiv vzrok duš jugoslovenskih nacionalistov: V Mariboru smo in v Mariboru ostanemo! Kajti Maribor je tekoni let svojega osvobodjenja izpod nemškega kolpita pokazal kaj zna, kaj zmora, kako močna je tamkaj nacionalistična zavest. Organizacija jugoslovenskih nacionalistov je dala včeraj zunanje izraza temu čustvenju v simbolu v razvitej prapora svoje organizacije. Jugoslovenski Maribor je v tej svečanosti prikladal tisoče dobromiselnih.

Ze na predvečer slavnosti v soboto so dali nacionalisti duška svojemu razpoloženju v veličastni manifestaciji. Ob 20. se je zbral pred Narodnim domom več tisoč narodnega občinstva. Stornirala se je povorka in sprevod, v katerem so bila zastopana narodna društva, je krenil, med igranem železničarske godbe »Drava« po mestnih ulicah. Po razpoloženju občinstva je bilo opaziti, da se dobro zaveda potrebe, da se pravi v »našo« aju, stanje ogroženemu nemškemu morju, v »našo« nacionalno falango. Se živeje pa se je pokazalo na naslednji dan, v nedeljo. V mesto so prihajali že zgodaj v jutro velike množice ljudi. Nacionalisti so odšli na kolodvor pričakati tovarišev od vsepovsod. Iz Ljubljane je došel vlak z 350 člani s precejšnjo zamudno. Maribor je goste dočakal v slavnostnem razpoloženju. Hiše so bile vse v zastavah. Na kolodvoru je pozdravil nacionaliste, v prvi vrsti centralni odbor iz Solita prvi predsednik mariborske mestne Orjune gosp. Janko Zorko. V svojem jednatnem nagovoru je spomnil tovariše nacionaliste, da dajo danes duška svojemu jugoslovenskemu nacionalnemu čustvovanju v Germanstvu otelem Mariboru, v onem Mariboru, ki je še 1914. leta pljuval na slovenstvo in jugoslovenstvo sploh. Za njim je spregovoril dr. Snuderl par lepih besed, ki so našle v zbranih nacionalistih živahen odziv. Goste je nato pozdravil v imenu občine podžupan dr. Lipold, ki je naglašal da mu je v veliko radost in zadovoljenje kot staremu nacionalnemu borcu pozdraviti znane borilce za iste ideje v svobodnem jugoslovenskem, toda nekakaj tako ogroženem Mariboru. Za dr. Lipoldom je v pozdravi nem nagovoril zbrane goste profesor Kovačič za Sokolstvo. Govornikom se je zahvalil v imenu vseh Orjun predsednik direktorja Orjune, dr. Ljuba Leontič. Čuteč Maribor, v katerem je bila strta raztrgava moč po neomajni volji nacionalistov. Po prirediteljskih medsebojnih pozdravih se je formalna povorka, do 500 uniformiranih članov in članic, obdana od vseh strani od tisocev nacionalnega občinstva. Sprejeto je krenil nato v Tomšičev dvorec, in nato dalje po mestnih ulicah na glavni trg. Posebno pozornost občinstva je vzbujala skupina Medimurcev v narodnih nošah.

Na Glavnem trgu se je vršilo nato ob 12. razvitej novega prapora Mestne Orjune, kateremu je kumovala gospa dr. Lipoldova. Svečanost je precej močnejša, vendar je prišla polno do veljave. Slovenski trenutek je prvi dokrepil predsednik Mestne Orjune brat Zorko z globoko zamišljeno in govornom s tribune, okrašene v jugoslovenskih barvah. Globoko je učinkoval memento, ko je vzkljnil napram zbranim: »Razvij se prapor na svobodnih tleh!« Tebi prisegamo danes, da nikdar ne pozabimo, mi nacionalisti naših zaslužnih bratov v tužnem Korotanu in Primorju. Za njim je spregovorila kumica dr. Lipoldova v svoj govor, ki je globoko ganil vse navzoče. Novi prapor se je predal nato bratjarku, ki je prisegel, da prapor ne zapusti v nobenem slučaju, v nobeni nevarnosti. Za gospo dr. Lipoldovo so spregovorili na navzoče še dr. Ljuba Leontič in imelnu vseh Orjun inženjer Marko Kranjčič, zastopnik beogradske Orjune in zelene smadlje, odposlanec sarajevske Orjune, zastopnik dalmatinskih nacionalistov, član direktorja Orjune, Edo Bulat, za rezervne nacionalne čuteče oficirje prof. Kovačič, zastopnik zagrebške Orjune, ter zastopnik dobrovoljcev. Po teh nagovorih se je izvršilo slavnostno odklivanje šestih zastav. nli članov ter članice gospodične Kovačeva učiteljice v Vitanju. Potem se je vršilo še

OSKAR H.

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Bila je to zaobljuba, ki jo je prisegel resni značajni mož pred sliko one, ki jo je tajno ljubil z vsem žarom svoje duše. Nato je stopil k veliki pisalni mizi in vzel v roko svojo mapo. Ker je nadvojvoda do posvetil le malo časa, da uredi svoje službene posle, je slonela vsa odgovornost na ramah grofa Wolkensteina. Često se mu je zato zdela služba nezgodna in često se mu je pojavljala misel, da bi dal tej službi slovo. Samozaveš, da bi v tem slučaju ne imel prilike biti v bližini nadvojvodine, ga je odvracala od namena, odločiti oficirsko čast. Bil je eden izmed tistih redkih članov avstrijskega plemstva, ki je služil v vojski iz čiste zvestobe napram vladarju in dinastiji, ne da bi našel v tej službi zadovoljnost. V zadnjem času je čudno nadvojvodovo življenje močno odtujilo grofa. Površna izobrazba in prinčevsko lahkomiselno življenjsko naziranje je nasprotovalo Wolkensteinovi globokočustveni miselnosti. Menil pa je, da bo strogost ob pravem času še spremenila nadvojvodo. V tem oziru se je nadejal, da bo storila svoje avdienco pri cesarju, o kateri je bil prepričan, da za grešnik ne poteče posebno ugodno. To bi lahko imelo tudi ta vpliv, da bi se spravilo v nadvojvodovo

življenje nekoliko več resnosti in ga privadilo na njegovo življenjsko nalogo.

Wolkenstein se ni motil v domnevi, da čaka nadvojvodo pri avdienci težak trenutek. Tako službujoči krilni adjutant, kakor tudi komorik sta kazala zelo resne oblike, ko se je nadvojvoda prijavil za sprejem pri njegovem veličanstvu. Iz sprejemne sobe njegovega veličanstva je vel danes oster veter in zato ni bilo dobro kazati simpatije za obdolenca. Cesar, oblečen v malo uniformo, je sprejel nadvojvodo sedé. Le nalahko je nagnil glavo, ko je nadvojvoda vstopil. Pustil ga je čakati nekaj minut in je med tem čital pred sabo ležeč akt. Nadvojvoda je jezno grizel ustnice. Ne navaden, brezobziren sprejem je kazal, da mora biti pripravljen na najhuše.

Cesar je končno potisnil v stran papirje in odložil naočnike, ki jih je navadno rabil pri delu. Nato je vstal in stopil k svojemu nečaku. »Lepe stvari čujem o tebi. Ti in tvoj mlajši brat Ferdinand Karel mi delata res mnogo veselja! Gonita se, kakor se hočeta, toda ne delajta mi javnih škandalov, ki padajo potem na vso našo rodbino. Kako je bilo na lovu v Almasföldu?«

»Veličanstvo, blagovolite mi milostno odpustiti. Odzval sem se povabilu grofice Szaray, ves dogodek je našopirjen in pretiran. Končno je bilo to samo slučaj, povzročen brez namena.«

»Ne poznam tega. Ako bi bila stvar tudogovorjena, bi ne mogel biti njen izid škandaloznejši. Prišlo je do vsake in preživljanja krvi in vse

to zaradi tvojega blaznega čina. Na Ogrskem, kjer so potrebni največji ozir, si mi naščuval ljudstvo proti kroni in vladi. Ali ne veš, da škodujejo tvoje lopovščine ugledu cesarske hiše?«

»Veličanstvo, prisegam, bil je to zgolj nesrečen slučaj, da se je mrtvaški sprevod pojavil na lovišču.«

»Kaj si sploh imel opraviti v Almasföldu? Kaj te briga grofica Szaray?! Ostani doma pri Mariji Jožefi in ne vlači se okrog z drugimi babami.«

»Veličanstvo, zastavljam svojo častno besedo!«

»Obdrži si svojo častno besedo, ti brezčasten lopov! Sramota je, da nosiš častniški portepé.«

»Veličanstvo, portepé lahko odložim. Nisem si ga sam izbral. Poklic in ženo so mi vsilili. Ne ljubim niti žene, niti svojega poklica!«

Cesar je obledel v prvem navalu pojavljajoče se jeze. »Ti je ne ljubiš? Koga pa potem ljubiš? Nesposoben za vse, brez resnosti in zavesti svojih dolžnosti se odvračaš od edinega bitja, ki ti lahko nudí moralno oporo.«

»Veličanstvo! Moje lastnosti so rodbinska dedščina! Nič ne morem za to, ako smo degenerirani!«

Kakor okamenel, je bulil nanj cesar, nato pa je dvignil roko in močan udarec je zadel nadvojvodo v obraz. Nadvojvoda se je opotekel in zamolilko zastokal.

»Proč, proč izpred mojih oči!« je zakričal cesar. »Izdam ukaz, kadar te bom zopet hotel videti!«

njegovi notranjosti. Udarec je izruval vse, kar je bilo v njem še npravnstvenih čustev. Spoštovanje pred rodbinskim poglavarjem, vzgojena pokorščina napram vladarju, vse to ga je napotilo, da se je molče pokoril ukaz. V njegovi notranjosti pa je divjal vihar, ko je s skeletimi lici zapuščal cesarski dvorec, da se odpelje s svojo kočijo. Trabant na hodnikih so dvigali helebarde, da ga počaste. — Dvorni orožniki so strumno stali in salutirali. V notranjem dvorišču je stražič orožnik zaklical: »Straža ven!« Z zastavo in godbo je prezentirala dvorna straža. Nadvojvoda se je grenko zasmejal. Nižji častnik, ki je s potegneno sabljo stal pred fronto, bi postal brezčasten, ako bi ne reagiral na udarec. On pa, princ, ki je nosil generalsko uniformo, mora prenašati takšno sramoto! Vedno bolj ga je žgalo čustvo prizadejane mu krivice in v nemem, zadrževanem gnevu so napolnile solze njegove oči. Ko je prispel v svojo palačo, je stekel v svojo pisarno. Adjutant grof Wolkenstein je še reševal vloge in je presenečeno vstal, ko se je nepričakovano hitro vrnil nadvojvoda. Nadvojvoda je snel rokavice, vrgel generalski klobuk na tla in si odpasal sabljo. Potegnil je sabljo iz nožnice in jo vrgel na tla. Z nogo je stopil nanjo in jo zlomil na dva kosa. Portepé je takisto pomandal in ga strgal. Njegov nastop je bil tako divji, da grof Wolkenstein ni mogel najti besed, da bi ga vprašal, kaj vse to pomeni. Kakor blazen je nadvojvoda prilomastil k njemu in se z očima nagnil

...zadržanje det ter povorka po mestu pov. mod od tisočev gledalcev živahno aklamirala, a čemer je bila svečanost zaključena. Zvečer se je vršila v Narodnem domu veselica.

Maribor je preživel večer lep dan in ta bo ostal vsem, ki so prisostvovali slav. mestu gotovo v neizbrisnem spominu.

Zatorej vsi tisti,
kateri še niste posetili manufakturne tvrdke
JOS. SNOJ v Ljubljani
ne odlagajte in prepričajte se o ugodnostih
katere se vam nudijo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. marca 1925.

Doselešnica padca Przemysla.
Včeraj dne 22. t. m. je poteklo deset let, odkar je padla v ruske roke avstrijska trdnjava Przemysl, ki so jo takrat splošno smatrali za edino zapreko za nadaljnjo rusko prodiranje proti zapadu.

Bila je to prva vest z bojišča, ki je v tistih težkih dneh močno dvignila nade vseh slovanskih nacionalistov v Avstriji v končni triumf pravične slovanske stvari.

Splošno se je pričakovalo, da udari ruska vojska po zavzetju Przemysla na Budimpešto in Dunaj in optimisti so že sanjali o skorajšnjem koncu vojne.

Ta nade se niso uresničili. Nasprotno. Prav po padcu Przemysla se je pričela na rusko-avstrijskem bojišču reakcija. Ruska armada ne samo, da ni mogla prekorati Karpatov in udariti na Pešto, marveč je morala preiti v defenzivo, dokler je ni avstrijski sunek pri Gorlicah popolnoma potisnil iz Galicije in prenesel bojišče popolnoma na ruska tla.

Ali je bila za slovansko stvar nesreča, da Rusija ni mogla ali ni znala izrabiti padca Przemysla tako, kakor so to pričakovali takratni avstrijski Slovani v svojem optimizmu in v svojem narodnem idealizmu?

Danes, ko leži pred nami razvoj dogodkov kakor odprta knjiga, moramo priznati, da je bila za splošno slovansko stvar naravnost nesreča, da padec Przemysla ni imel onih posledic, s katerimi so takrat računali slovanski nacionalisti.

Ako bi namreč nastopile one posledice, bi bilo prišlo do predčasnega zaključka najbrže separatnega miru med Rusijo in Avstrijo, kar bi bilo za slovanske narodne aspiracije naravnost katastrofalno. Rusija bi se takrat najbrže zadovoljila z Galicijo in Bukovino, sicer pa bi dovolila v nadaljni obznanek Avstrije. Čehi in Jugoslovani bi bili v taki Avstriji potisnjeni v manjšino in Nemci bi odslej lahko po mili volji gospodovali in gospodarili v državi. Ne bilo bi ne svobodne Češkoslovake, ne svobodne Jugoslovije, bila bi kvečjemu neznanatno povečana Srbija, takisto pa bi tudi najbrže ne bilo svobodne Poljske.

V stvarnem oziru, ako uvažujemo splošne slovanske interese, je bila prava nesreča, da padec Przemysla ni povzročil predčasnega konca svetovne vojne. Bilo je boljše, da si bile žrtve ogromne, da se je vojna nadaljevala do popolnega poraza Nemcev in Avstrije, zakaj samo na ta način so mogli biti ustvarjeni ideali avstrijskih slovanskih narodov, le tako so vznikale tri svobodne slovanske države Češkoslovaka, Poljska in Jugoslovija.

Imenovanje na sodišču. Prvi državni pravdnik ljubljanskega deželnega sodišča g. Niko Domenico je imenovan za namestnika generalnega prokuratorja v Zagrebu.

Filjaska g. Jelačina v Mariboru. V soboto je imel trgovski gremij v Mariboru svoj občni zbor, katerega se je udeležil tudi g. Jelačina iz Ljubljane z namenom, da se opere pred svojimi mariborskimi stanovskimi tovariši in jih prepriča, da bi preklicali izrečeno mu nezaupnico. Toda mož se je v svojih načrtih vračnil. Ko je jel na zboru govoriti, je nastal takšen odpor, hrup in trušč, da ni bilo njegovega zagovora niti slišati. Mož je s svojim poskusom, da bi se rehabilitiral, popolnoma popeljal. Z Maribora je odšel z dolgim nosom.

ri. Makuszynski:

Samoveznice.

(Konec.)

In ni gospa rekla ničesar več, temveč je pričela z obleganjem. Gospodu se je zdelo to drugače zelo neumno, sedaj pa je sklenil, da vztraja pri svojem. In ga je gospa bombardirala osem dni s pikirimi opazkami, besedami pikave vsebine in z mrzlimi, prezirljivimi, posmehljivimi pogledi. Gospod soprog pa se je delal, ko da je slep in gluhi. Nobene besede ji ni rekel. In se je samo smehljaj, tako sladko se je smehljaj, kot se smehljaj Lionardova Mona Lisa.

Zena je spremenila svojo taktiko. Pričela je gospoda izstradati. Na mizo je prihajalo vse, kar ni jedel rad. Ko je to opazil, se je pod kakršnokoli pretrvezo izmuznil od doma, sedel v gostilni, zavil tam par izvrstnih solnikov in se do štiri tečne gobe guleže...

— Sprememba pri ljubljanskem ravnateljstvu državnih železnic. S kraljevim ukazom sta vpokojena pomočnik ravnatelja ing. Šega in načelnik strojnega oddelka ing. I. Ogrinc; za pomočnika ravnatelja je imenovan dosedanjí načelnik gradbenega oddelka ing. Matej Schneller, za načelnika strojnega oddelka ing. Dolinšek, dosedanjí šef kurtilnice v Mariboru, za načelnika gradbenega oddelka ing. Emil Hofmann, za šefa kurtilnice pa ing. Jurman.

— Iz državne službe. Vpokojen je davčni lustrator delegacije ministrstva financ v Ljubljani Ivan Skušek; imenovan je za referenta I. kateg. 7. skup. pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru tajnik Mato Gregorovič; premeščeni so: od okrajnega glavarstva Maribor (levi breg) k okrajnemu glavarstvu Maribor veter. Fran Baš, od okr. glavarstva (levi breg) k veterinarskemu oddelku pri velikem županu mariborske oblasti veterinar Fran Veble, od okrajnega glavarstva v Čabru k okrajnemu glavarstvu v Dolnji Lendavi veterinar Anton Sok.

— V naše državljanstvo so sprejeli: Vladimir Slankij, Jovan Petrovič-Provič, Dragotin Anar, dr. Mordko Kaljskij, Vladimir Popov, Djordje Masnjajev, Anton Kuželko, Vasilij Mordovski in Inokentij Damskin.

— Četrta obletnica italijanske aneksije Primorja. Včeraj, na dan četrte obletnice podpisa nesrečne rapalske pogodbe, je priredila naša akademska in srednješolska omladina manifestacijsko zborovanje, ki je izvenčelo v glasen protest nad tujo aneksijo našega ozemlja, obenem pa je bil to bodrilen pozdrav zaslužnim bratom onkraj naših mej, da naj ne obupajo v robcu. — Pred univerzo se je ob pol 12. zbralo mnogo akademske omladine i. srednješolcev, ki so na dostojen in miren način manifestirali za naš narod onkraj mej. Manifestacijsko zborovanje je otvoril akademik filozof Tosić, ki je govoril v imenu naprednih akademikov. V svojem temperamentnem govoru je ostro obsodil zločin, storjen nad našim narodom, naglašajoč, da je akademska omladina budno na straži in bo znala čuvati svetlinje svojega naroda. Govornik upa, da bo kraljevič Marko zopet dognil svoj budoval, ki ga je treščil v Jadransko morje ter ga zalutal tja preko meje. In takrat bo naš teptani, zasluženi narod zopet združen s svojimi brati. V imenu klasične omladine je govoril nato medicinar Franulović, za srednješolce pa dijak Iskra. Lepo manifestacijo je zaključil akademik Tonja, naker je omladina odkritih glav zapela himno »Bože pravde« in se nato mirno razšla, vzklajoč kralju, narodnemu edinstvu in domovini.

— Virman in provizija pri čekovnih računih. Da se udeležencem v poštnečekovnem prometu olajša uporaba čekovnih računov tudi pri izplačilih v gotovini, bodo poštna hranilnica in njene podružnice od 1. aprila t. l. dalje zaračunavale provizijo v dosedanjí izmeri 1/40 (pol pro mille) samo pri zneskih do Din 30.000, pri večjih dispozicijah pa se bo od zneskov, ki preskažjo Din 30.000, zaračunavala provizija le v izmeri 1/100 (četrt pro mille). Pri tej priliki se opozarja lastniki čekovnih računov na dejstvo, da se pri dispozicijah v virmanu (to je pri dispozicijah v korist drugih čekovnih računov), kakor tudi pri dispozicijah v korist čekovnih računov Narodne banke pri poštni hranilnici in njenih podružnicah v Ljubljani, Sarajevu in Zagrebu in končno tudi pri dispozicijah v korist Ziro - računov pri Narodni banki ne zaračunava nobena provizija.

— Časten večer viškinu g. podžupana. Pevsko društvo »Slavica« je priredilo v soboto zvečer v salonu hotela Mikšič v Kolodvorski ulici časten večer z. Mateju Oblaku, ki je že 37 let član društva in dolgo vrsto let eden najdelavnejših odborikov. Slavljenčeve zasluge za »Slavico« sta opisala g. predsednik in podpredsednik Družine in Fratina, naker so mu izročili krasno izdelano diplomu častnega članstva. Gospod Oblak, kateremu so čestitali še g. Bogataj, Miculinič, Smrkolič ter pevovodja g. Brnobič (»Slavica« in Prelovec (»Ljubljanski Zvon«), se je z iskrenim besednim zahvali za počastitev in je pozval mladino na vstrgano delo za napredok »Slavice«. Intimen večer sta povzdignila pesje moškega

In je opoldne lahko prišlo, kar je hotelo. Bil je pripravljen.

In je žena zaslušla, kaj je delal. Pričela je z novim načinom zakonske borbe: govorila ni več. In je bilo prvo dni gospodu jako neprijetno, kajti je bil že osemnajst let navajen žene, ki je mnogo govorila, in se je zares pošteno vstrašil, ko je hodila gospa nemo in tiho po sobah kot živa lutka. Pa se je slednjic navadil tudi tega in se mu celo ni zdelo napadno.

Znova druga taktika: solze. Tako je deževalo kot ob nevihti. Voda... voda!... Štiri dni samo voda. V stanovanju so pričele rasti gobe... stanovanje je postalo vlažno kot v neizkurjeni novi zgradbi. In je spet govorila. Refren je bil vedno: »Nikdar me nisi ljubil.«

In če izdolbe neprestano kapljanje kamen, kaj šele kapljanje, ki prihaja iz ženinih oči. In je postal gospod mehak kot maslo na solcu. »Da, ljubil sem te, le zakaj nisi vedno to bila...«

zboru »Slavica« in sviranje akademskega kvarteta. Gospod Oblak je odlično napredniak in napreden podžupan na Viču.

— Dve generaciji. Prijatelj pesnika Dizme nas prosi, da objavimo sledeče poslanico: Pisatelj članka »Dve generaciji« ni razumel Dizmove pesmi »Na Kerkovem grobu«. Enajstotica Judežev, o katerih govori pesem, se nahaja med tistimi, ki so bili politični prijatelji pokojnega Kerkca, pa so se pozneje izneverili njegovi ideji jugoslovenstva, na katero so pristajali ob zlomu dvojnemu monarhiji ter so začeli mesto ljubimih sejalci sovražnosti s svojo plemensko in protidržavno gonjo. Borca poziva, da vstaneta in znova budita braštvo in izbežen med svojimi rojaki. — Pesnik Dizma je napreden in nacionalen mož in ga boli, da kaže klerikalna stranka, ki ima še vedno prevelik vpliv na preprosti narod, popolno neumevanje državnega življenja.

— Sestanek rez. oficijev. Vsi gospodje rez. oficijev, ki so prijavili svoj pristop k snujočemu se društvu rez. oficijev za Drav. div. oblast, so vabljani na sestanek dne 27. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Zvezda«. Pripravljali odbor bo podal poročilo o svojem delu in poročal o situaciji, ki je nastala po obnem zboru Udruženja rez. oficijev i. r. in s ozirom na nastali položaj potrebni. Odbor.

— Zborovanje zastopnikov slov. srenj odločeno! Radi tehničnih ovir se mora ustanovni občni zbor »Zveze slovanskih srenj in sosesk« preložiti dan 25. t. m., ob istem času (11. uri dop.) in na istem mestu (v Mestnem domu v Ljubljani) zborovanje zastopnikov vseh slovanskih srenj in sosesk, ki jo sklicuje agrarni komisar dr. Fran Spiller-Muys. Na dnevnem redu so: predavanje imenovanega agrarnega komisarja o postanku, zgodovinskem razvoju in gospodarskem pomenu slovanskih srenj in sosesk, ustanovitve smernice za enotni notranji ustroj srenj in sosesk ter gospodarski razgovori in predlogi tlečih se naših srenj in sosesk. Po zborovanju se vrši seja pripravljalnega odbora za ustanovitev »Zveze slovanskih srenj in sosesk« in se vabijo v ta odbor prošeni zastopniki srenj in sosesk, da se seje zanešljivo udeležijo. Spiller-Muys i. r.

— Zveza za tuški promet v Sloveniji. Ima jutri v torek, 24. t. m., ob 10. v sejni dvorani na magistratu svojo glavno skupščino.

— Zadruga kleparjev, instalaterjev in kotlarjev obvešča svoje člane, da se vrši 1. aprila preizkušnja vajencev za pomočnike ter naj se prijave vložne najkasneje do 28. t. m. pri omenjeni zadrugi.

— Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Zalcu vabi k 45. redni glavni skupščini, ki se bo vršila na praznik dne 25. t. m. ob 2. popoldne v dvorani g. Fr. Robleka v Zalcu po običajnem dnevnem redu. — Hmeljarji, pridite vsi, da si malo potožimo. — Društveno vodstvo.

— Smrtina kosa. V najhpejši moški dobi 42 let je včeraj popoldne po dolgi mučni bolezni umrl g. Josip Primo, trgovec, prekaljevalec, mesar in hišni posestnik v Delarnski ulici. Pokojnik je bil podjeten, marljiv obrtnik, ki se je popolnoma posvetil svojemu podjetju. V Ljubljani je bil splošno znan in priljubljen kot mož poštenjak in odkrit značaj. Bil je navdušen narodnjak, zvest pristaš napredne stranke, ki z njim izgubi zanesljivega svojega somišljenika. Pogreb bo v torek 24. t. m. ob pol 17. na pokopališču k Sv. Križu. Bodi mu ohranjen blag spomin, njegovi rodbini naše sožalje. — Dne 21. marca je v Metliki umrla v 70. letu svojega življenja g. Katinka Guštinova roki. Tomšičeva iz znane narodne Guštinove rodbine. Gospo Guštinovo je poznala vsa Metlika in jo visoko cenila kot vrlo slovansko ženo, ki je bila idealno navdušena za narodno stvar. Bila je duša ondolne podružnice CMD, kateri je načevala od leta 1909. Z gospo Guštinovo je Družba Sv. Cirila in Metoda izgubila eno svojih najstarejših in najbolj požrtvovalnih sodelavnic in delavk. Blagopokojno so včeraj popoldne pokopali na pokopališču pri Sv. Roku. Izredno velika udeležba pri pogrebu iz mesta in okolice je pričala, kako čislana in spoštovana je bila blaga pokojnica. Bodi ji ohranjen svetel spomin, njeni rodbini naše sožalje. — V Spodnji Šiški je umrla ga. Marija Skander, bivša trgovka. Pokojnica je bila marljiva obrtnica, ki so jo uvaževali in spoštovali vsi, ki so jo poznali. Pogreb bo v torek ob 15. Blag ji spomin. — V Ljubljani je umrla ga. Marija Lekše, gostilničarka. Bila je pri svojih gostih splošno priljubljena in uvaževali so jo vsi, ki so jo poznali. Pogreb bo v torek ob 14. Blag ji spomin!

— Umor srbskega milijonarja. Pred dnevi so orožniki ob obrežju reke Morave našli med grmševjem truplo nekega moža. Orožniki so ugotovili, da je bil mož umorjen in sicer ga je napadalec udaril z nekim topim predmetom po glavi. Preiskava je ugotovila, da je umorjen identičen z več-

kratnim milijonarjem Arso Iličem iz Čačka. Policija je aretirala več sorodnikov, osuđenih umora Iliča, vendar vsi zaukajo krivdo in zatrjujejo, da je starec skočil v duševni zmedenosti v Moravo. Čačak je bil v ostalem velik čudak in skupih. Živel je sam zase ter posvečal vse svoje misli samo svojemu imetju. Vsako paro posebej je nesel v hranilnico. Policija je imenja, da je bil ubit v svojem stanovanju in nato vržen v Moravo.

— Utopljenec na Fužinah. V soboto popoldne so potegnili iz Ljubljane na Fužinah truplo nekega približno 17 let starega mladeniča, čigar identitete do sedaj še niso ugotovili. Ugotovljeno pa je, da je utopljenec dijak srednje tehnične šole v Ljubljani, ker je imel pri sebi spričevalo omenjenega zavoda, vendar njegovo ime na spričevalu ni bilo čitljivo, ker ga je razmazala voda.

— Obredna molitva trgovca Načiča. Kakor smo že poročali, se je vršila te dni senzacionalna razprava v Beogradu proti Ljubomiru Kovačeviću, morilecu trgovca Ti homirja Načiča. Kovačević je bil obsojen na deset let ječe. Sodišče je pri izmeri minimalne kazni uporabilo razne olajšalne okolnosti. Sodišče je bilo mnenja, da Kovačević dejanja ni storil v afektu, niti ne pre-mišljeno. Sodišče je nadalje ugotovilo, da je pokojni Načič obtoženca spravil v težak položaj in ga kompromitiral v trgovskih krogih, kar je razumljivo vplivalo na njegovo duševno stanje. Plaćati mora obtoženec ženi pokojnega in njenemu detetu 100 tisoč dinarjev, pokojnikovemu očetu pa 50 tisoč dinarjev.

— Obsojen kupčevalec z dekleti. Pred mariborskim sodiščem je bil obsojen Vinko Staler iz Rizece v Bosni, lastnik javne hiše v Sarajevu, na štiri tedne stroga zapora, ker je odvedel tri deklice, med tem Ano Pelz, Ano Pangari in Pavlo Dobaj v javno hišo. Devojkam je dal 1200 dinarjev za potne stroške. Preskrbel jim je tudi obleko, da so lahko pobegle iz bolnišnice, kjer so se nahajale. Stalerja so prilihi na sled in je bil sedaj obsojen na omenjeno kazen.

— »Pekate« v Jugoslaviji. V Ljubljani se je ustanovila tvrdka: Prva kranjska tovarna testenin »Pekate«. Značič & Co., družba z o. z., kot posestnica tovarne istega imena v Ilirski Bistrici, ki slov po svojih izbornih pekateh. Družba je zgradila v Ljubljani novo tovarno za pekate. Do sedaj je bilo treba uvažati pekate iz Ilirske Bistrice, ki pa je po volji pripadla Italiji, ter plačevati visoko carino. Poznavalci dobrih testenin so plačevali visoke cene za uvožene pekate, niso jih pa mogli kupovati manj-imoviti sloji. Sedaj se bodo pekate lahko razširile po vsej deželi. Želimo družbi obilo uspeha.

— Projekte na našem Jadranu. Hotel »Miramar«, Crikvenica. Tople i hladne morske kupke. Soba sa celom oskrbom od Din 90.— 319-n

PERI S »SAMOBELIN« AVTOMATOM!

Iz Ljubljane.

— Slovo zaslužnega šolnika. V soboto 21. t. m. je vzel v lepo okrašen šolski talovadnici slovo od šole in učencev starosta ljubljanskega učiteljskega upravitelja g. Jakoba Furlana. Upravitelno upravo in mestni šolski svet je zastopal mestni šolski nadzornik g. Andrej Rape. Slovo je bilo prav ginitivo. Najprej je jako lepo očrtal novi upravitelj g. Legat življenje odhajajočega. Potem je govorilo 10 učencev, iz vsakega razreda po eden, katerih vsaki je dal slavljenču slopek cvetic. G. nadzornik je v znamenitih besedah slavil odhajajočega kot izbornega šolnika. Slavljenec se je potem ginitivo zahvalil posameznim, izročil mladino novemu upravitelju in tovarišem učiteljem ter je v daljšem lepem govoru prošil učence, da naj ubogajo svoje učitelje in se pridno uče, naj bodo pokorni svojim staršem, naj ljubijo svoj narod, ne pozabijo ne odrešenih bratov in naj bodo vedno vdani in zvesti podaniki državi in Nj. Vel. kralju, kateremu so vsi zakleci trikrat »Slava!« Poslavljajoči se upravitelj je sužil v Ljubljani 44 let. Polnih 39 let je bil na i. mestni in 5 let kot upravitelj na VI. mestni šoli v Spodnji Šiški. Vzglavljal je dve generaciji. Bil je izvrsten, vester, sicer strog a skrajno pravičen učitelj. Poučeval pa ni samo na imenovanih šolah, ampak do svetovne vojne tudi na obrtni nadaljevalni šoli, na višji dekliški šoli, na liceju in ženski obrtni šoli. Njegovi učenci so danes povsod v najboljših službah, so odlični trgovci, tovarnarji, premožni obrtniki itd. Za njegove zasluge mu je ljubljansko mesto za štiridesletnico podelilo meščanstvo, naš kralj pa ga je odlikoval z redom Sv. Save. V vrsto. Najlepše odlikovanje pa je gospodu upravitelju Farlanu hvaležnost njegovih učen-

cev, ki mu želimo, da bi ostal še prav mnogo let čvrst in zdrav, kakor je danes.

— Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 15. do 21. marca beleži tole statistiko: Umrla je 29 oseb, 13 moških in 19 žensk (tj. 11). Smrti vzroki: davica in krup 1, jetika na sopilih 2, druge oblike jetike 4, bolezen na srcu 7, pljučnica 3, novorvorbe in druge bolezni na ženskih spolovilih 1, prirojena slabost 3, starost 2, smrt v sled nezgode 1, druge bolezni 4. — V tem času se je rodilo 10 otrok, 10 dečkov (3 mrtvorjeni) in 10 deklic. Naznanjene nalezljive bolezni: ošpice 2, davica 2 in dušljivi kašelj 3 slučaji.

— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi svoje 2. letošnje mesečno zborovanje v petek dne 27. marca v tukajšnji ženski bolnišnici s sledečimi sporedi: 1. Kirurgija prostatae — dr. R. Jugan, popkovnik. 2. Umetno dihanje in zanimiv slučaj udarca strele — dr. V. Čremošnik, sekundarij.

— Akad. agr. klub Njiva priredi i torek 24. marca ob 20. uri v dvorani »Kmetijske družbe« (Turjaški trg) predavanje univ. prof. dr. Vebra: »Družba in vest.« Vabljani vsi akademiki, kakor vse ostale občinstvo.

— V sredo dne 25. t. m. ob 10. dopoldne predava v zbornici dvorani univerze gospod profesor Rak uša iz Maribora o temi: »Esperanto in njega protivniki.« Esperantski klub v Ljubljani vabi k predavanju vse, ki se zanimajo za esperanto.

— Masarykov večer pod pokroviteljstvom g. gen. konzula ČSR dr. Otokarja Beneša priredi JNAD »Jadrana« v torek dne 24. t. m. točno ob 20. v dvorani Naprednega dijaškega doma (arena) O Masaryku govori g. dr. Krivica. Pri proslavi sodelujejo iz prijaznosti člani narodnega gledališča: gđ. Rozumova, gđ. Balatka, ing. Cvečelj in društveni orkester. Po proslavi ples. Vabljani so vsi prijatelji Masaryka.

— Zadruga krojačev, krojačič in sorodnih obrtov v Ljubljani opozarja svoje združnike, da se vrši letošnji zadrugi zbor v sredo dne 25. marca t. l. ob 9. dopoldne v stekleni verandi hotela Union in prost za polnoštevilno udeležbo.

— Zadruga gostilničarjev kavarnarjev in hotelirjev v Ljubljani priredi o priliki obnega zboru Zveze gostilničarskih zadrug dne 26. marca t. l. družabni večer v kazinski dvorani in v vseh prostorih restavracije Zvezda. Vstopnina 20 Din. Začetek ob 8. uri zvečer. Toaletna promenada. Spored: 1. Koncert št.-jakobskega salonskega orkestra; 2.) petje št.-jakobskega pevskega zbora; 3.) komični prizori in kupletji; 4.) Variete, bar celega ansambla; 5.) Godba; 6.) ples. Čisti dohodek pripade fondu za gostilničarsko šolo.

— Cecilijno društvo za stolno župnijo v Ljubljani priredi v ponedeljek 23. marca t. l. točno ob pol 8. zvečer v stolnici cerkven koncert. Spored: 1. a) Frescobaldi: Passacaglia; b) Bach: Fuga v C-molu (IV. 9); c) Springer: Preludij iz koralne sonate, za orgle. II. a) Traven; Sveti križ; b) Foerster: Lamentacije, mešana zbor a capella; c) Premrl: O grešnik, zdaj odpi srce; d) Premrl: Večno srečno je življenje, mešana zbor a orglami. III. a) Bossi: Molitev; b) Ruso: Ofertorij št. 4; c) Chiesa: Pastoral, za orgle. IV. a) Premrl: Jezus je majhen, ženski zbor z orglami; b) Premrl: Zalostna Mati božja, mešan zbor a capella; c) May: Sv. rožni venec; d) Klumovec: Zdrava, o nebes Kraljica, mešana zbor a orglami. V. Gullmanti: II. orgelska sonata. Allegro moderato. — Larghetto. — Allegro vivace. Orgelske točke bo izvajal in koncert vodil ravnatelj stolnega kora St. Premrl. Pevske točke bo pel stolni pevski zbor; na orglah bo spremljal g. Heri Svetel. Sedeži po 15, 12, 10 in 8 Din; stojšča po 5, za dijake po 3 Din se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Čisti dobiček je namenjen orglarski šoli v Ljubljani.

— Radogoi. Občni zbor dij. podp. dr. »Radogoi« v Ljubljani se bo vršil v torek dne 7. aprila ob 20. zvečer v Akademskem kolegiju.

Zlata dobra mama, gospa

Marija Lekše

gostilničarka

me je zapustila.

Pogreb se bo vršil v torek ob 2. uri popoldne.

Zlatožena hčerka

Lojzka Ravnikar.

In je drugi dan iskal gospod svoje samoveznice, pa jih ni bilo. »Kje pa so moje samoveznice?« je vprašal.

»Hišnik sem jih podarila. Ne pristojte ti prav nič. Čisto prav si imel, ko si se jih branil nositi. Le vzemi spet svoje stare metuljčke ki ti mnogo bolj pristojte, mnogo bolj!.. Le veruj mi!...«

In ji je gospod verjel. Pa je bil jako vesel, da se je rešil teh bestij. Vendar pa ni nič zaupal temu zakonskemu premirju. In tudi ni povedal svoji ženi, da je bila tista zgodba o dveh brkljih damah na električni iz njegove zvijače ne trte zvita.

In je potem nosil hišnik njegove samoveznice. Kadarkoli pa je srečal hišnikovo ženo, ga je pogledala vedno jako strupeno, kajti je njen mož vedno kaj razbil in stolkal, kadar si je zavezoval samoveznico.

Darimo za sokolski Tabor!

Za Razlagovo spomenik.

V divnih Slovenskih gorah pri Mali Nedelji je bil rojen leta 1826. dr. J. R. Razlog, zaslužni slovenski pesnik, pisatelj in eden izmed prvoborilcev jugoslovenske misli. S svojim delom je budil naše ljudstvo k krepki narodni zavesti in pripravil pot za zmagovito idejo, ki se nam donese svoboda in ujedinenje.

Slovenec, pokažimo svetu, da znamo ceniti zasluge velikih mož. Ker se Razlog uima primerenega spomenika, ki bi naš bodoči rod spominjal nanj, ki je kot jugoslovenski pionir oral ledino, se je osnoval odbor, ki si je za naloge, da postavi zaslužnemu rodoljubu ob 100-letnici njegovega rojstva skromen spomenik v rodnem njegovem kraju pri Mali Nedelji.

Osnovni se je pripravljali odbor kot odsek »Narodno-kulturnega društva« pri Mali Nedelji. Ta se obrača do vseh zavodnih Jugoslovenov s prošnjo, za prostovoljne denarne prispevke, ki naj se pošiljajo na spodnji naslov. Ime-

na darovalcev bodo primerno objavljeno in vpisana v Razlagovo spominsko knjigo in tudi v kronike pri Mali Nedelji.

Narodno kulturno društvo je z ozirom na čira lažjo realizacijo namenu dobilo od vlade dovoljenje za loterijo. Tozadavne srečke se bodo razprodajale že v kratkem času. Čisti dobiček te loterije je namenjen razven spomeniku še tudi za izpopolnitev »Društvenega doma«, ki se dviga kot impozantna stavba na lepem, romantičnem in zgodovinskem Malonedeljskem griču. Ta stavba je priznana žarišče našega narodno-kulturnega dela.

Odkritje spomenika v zvezi z velikim ljudskim taborom se bo vršilo o priliki stoletnice Razlagovega rojstva prihodnje leto (1926).

V Mali Nedelji, sredi marca 1925.

Za pripravljalni odbor Razlagovega spomenika:

Inž. Ferdo Lupša.

To in ono.

Kaj hoče najnovejša moda?

Vsi poznavalci zadnje pariške mode se strinjajo v tem, da so ubrale modne novotarije svojo posebno pot. Dame morajo biti elegantne, vitke, suhe, čez pas pretegnjene. Kakor mravlja, to je dogma današnje mode. Vsaka dama, ki hoče v modnem svetu kaj veljati, pa opazi zjutraj, ko vstane, da se je malce zredila, hiti takoj k zdravniku, od njega pa k masazirki, ki ima zadnje čase obilo posla. Kjer se pa to največje zlo — debelost — navzlic vsemu prizadevanju širi, vlada med damami pravo razpoloženje za samomor. Zdaj velja geslo: neizprosni boj debelosti! In če se lote kakega posla ženske, smo lahko prepričani, da ne bodo odnehale, dokler ne dosežejo svojega cilja. Blagor zdravnikom in masazistom, ki se jim obeta tako dober zaslužek. Gorja pa slabičarjem, delikatesnim trgovcem in drugim prijateljem debelih žensk, če bo npr. vstrajala pri svoji kategorični zabavi, da morajo biti vse ženske suhe. No, stvar menda še ni tako tragična, ker modni niso povsod na stečaj odprta vrata.

V Parizu dominirajo zdaj kostumi v talijo. Damske obleke so čedalje bolj podobne moškim. Emancipacija žensk se je spravila na območje in zunanost. Telo ženske Parizanke so čisto moški. Rokavov sploh ni, ali pa segajo samo do polovice zgornje lahke. Popolnoma tolažila se zelo približuje večerni. Volnene nogavice, ki so nekaj časa triumfirale, se ne nosijo več, ker so baje povzročale neprijetne občutke na razni damski koži. Osvetila širokih klobukov in damskih čepic je doživela fiasko. Čevlji so čedalje bolj fantastični. Kmalu osanejo samo še podplati na bosih nožicah.

Umor Amalije Leirerjeve in kar je z njim v zvezi.

Ni menda na svetu države, kjer bi smatrali politiko za nekaj povsem neodvisnega od ostalih javnih in privatnih problemov, ni kmalu države, kjer bi bili vsi problemi družabnega življenja tako tesno zvezani s politiko, kakor na Madžarskem. Vzemimo na pr. senzacionalni umor krasne blondinke Amalije Leirerjeve v njenem stanovanju na Terezakörut. O tem dogodku smo že obširno poročali. Zdaj si ga pa ogledimo od druge strani.

Kaj more biti bolj kriminalistično, kakor umor osamljenega dekleta, odkritje njegovega trupla po dveh mesecih, strašno sumničenje v krvoskranstvu in umoru napram njenemu lastnemu očetu, naglo razvozljanje zagonetke in slednjič sledovi za pravimi morilci? Kriminalna storitev v velikem stilu, kakršna bi se mogla na videz dogoditi tudi v vsakem drugem mestu, in vendar je vsa afera od začetka do konca tesno zvezana s madžarskimi razmerami, ki so s svojo srani posledica političnih motivov. Vzemimo najprej odvrtno dejstvo, da je moglo truplo lepe, mlade in elegantne dame med glavnega mesta v eni najbolj obljubljenih ulic čela dva meseca giniti in malone strolcheti, ne da bi je kdo našel. Mar v Budimpešti ni pismonoše, raznašalcev listov, uslužbenec cestne železnice, nadzornikov plinarn, mar ni vseodnih opravičljiv in klepetljiv, kakor po drugih mestih? Seveda so, toda, politični dogodki zadnjega desetletja so pretvorili človeško dušo in omogočili, da je truplo lepe Amalije baš v tem evropskem mestu tako dolgo ležalo, ne da bi bilo pokopano. Pismonoše niso več zapuščali adresatov, odkar jim je pošto ravnanstvo strogo prepovedalo, da morajo sumljiva pisma oddajati v pregled vojske in civilni policiji, predno jih izroče adresatom. Uslužbenec elektrarne se ne čudijo, če ostane kake stanovanje več mesecev razklenjeno, ker je toliko v mestu stanovanj, ki se jih radi visoke protakecije nihče ne sme dotakniti, da so se navadni ljudje že davno navadili na te čudne pojave. Kaj pa gospodinjice? Prijatelji odnose ljubimec ne srečne Amalije je bil Holandec, bogataš s tujim valuto, in tako odlična oseba mora seveda odpirati gospodinjici, da ji lahko samaj ostane. In sosedje? To sta bila neki igralec in stara dama. Igralec, visoko moralni komik, je bil vesel, da ga dva meseca niso vsemirjalji erotični glasovi iz sosedne sobe ter se je sploh malo brigal za sosedo, o kateri ni mogel vedeti, kaj je, policajski konfidentka, vohunka ali veržinka. Stara dama, druga sosedka Amalije Leirerjeve, je sovražila nesrečno lepoticu, ker je stanovala v dveh sobah njenega stanovanja. Stara stvar. Obilisti so rekvirirali stari dami dve sobi ne za kakor redno ali za mlada zakonca, nego za simpatično maitreese, da celo za maitreese tujca. Holandski oekini so dosegli to, kar ni šlo od rok madžarskim deset. ali stoletsočakom.

Slednjič so vendar odkrili zločin. Detektivni in policijski uradniki so prepravili dve sobi. Detektivski so bili častniki in državni uradniki, ki so morali iskati zavetja na policiji, ker država zanje drugod ni imela dela. Dočim je bilo pred vojno v Budimpešti samo 260 detektivov, samih dobro izobolanih dečlov, samih specializiranih v svoji stroki, je zdaj v mestu 820 gospodov, ki nimajo niti pojma o kriminalistiki. Kriminalistika je v Budimpešti po vojni sploh pod vsako kritiko. Policijski uradniki so soproj večino maškovrni Madžari, rodoljubi in dežele. To so protežirani mladci, edina opora vladajočega svetovnega nazora. Stari, izkušeni uradniki in detektivji so morali že davno obesiti državno službo na klin, ker so zavladale v državi nevzdržne razmere. Tako se je zgodilo, da na licu mesta niso mogli napraviti odvisov pretop, da so morali dvakrat ponoviti hitro preiskavo in da spravišajo v azeri Amalije Leirerjeve vedno nove stvari na dan.

Prizadevanje policije ostane ves teden brezuspešno. Britnim kriminalistom pride na misel aretirati starega slopuha Leirerje, češ da je osamljen zločina krvoskranstvo. Ropa in umora lastne hčerke. Za vse te obdolžitve je naša madžarska policija prišla in dokazala v indicijah. Strašen zločin viali v očeh javnosti nad glavo starega Vavra Leirerja. Odkrito je treba priznati, da je ravnila policija v tem slučaju pod sugesti jo občinstva. Občinstvo ta genijalna budimpeštanska publika, je zavzelo takoj po odkritju strašnega zločina stališče, da morilec ne more biti nihče drugi, nego stari Leirer. To je strašna misel, ki bi ljudem drugod ne prišla v glavo. Ali v Budimpešti je smatrala javnost to rešitev zagonetke za edino pravilno. Ali bi bila pred desetimi leti taka perversnost psihologije sploh možga? Ne. Rdeči in beli teror, divjanje boljševeza in reakcije, polne ječe političnih zločincev, moralna pokvarjenost vojni ujetnikov, ki so se vrnili iz Rusije, slednjič umazana afera z nasporočnikom Ledererjem, vse to je pripomoglo, da se je mišljaje budimpeštanske javnosti razvilo v to strašno smer. Na policijo je občinstvo naravnost navalo s kategoričnim zahtevom, naj aretira očeta umorjene lepote. In policija je storila, kar je zahtevalo javno mnenje, ter prišla s tem na napačno sled.

In dočim je 150 detektivov iskalo morilca po napačnih sledovih, je imela policija vse niti afere v svojih rokah. Celo morilca je imela nekaj časa v rokah. Poleg tega sta ji bila na razpolago dva subjekta, ki sta vedela o umoru marsikaj zanimivega. Tja do Valparaisa in Jokohame je poslala policija popis ukradene zlatnine in srebrnine, ki je pa ležala na policiji. Nihče v Budimpešti ni opazil, da mu je izginilo kakih 30 kg srebra. Samo iz stanovanja Amalije Leirerjeve je izginila toliko količina drage kovine. In ko je urar, pri katerem sta hotela ude-

lešena umora Bolla in Saguly prodati srebro, prinesel sumljivo kovino na policijo, ni prišlo nikomur na um, da bi se točno ogledal to nenavadno množino srebra ter odkril na njem dolgo iskani monogram K. K. Na policiji se zglase celo priče, ki imajo na sumu tropersno deteljo iz kaznilnice Rakoveškega, Saguly in Bolla, ali tem pričam nihče ne verjame. Zakaj? Zopet leta storila.

Nekoč je bila tudi v Budimpešti nava, da je zasledovala kriminalnega zločincev cela armada detektivov pod vodstvom šefa kriminalnega oddelka. Ker pa so bili zadnja leta umori in vlomi na dnevnem redu, je uvedla policija nov sistem, po katerem se obravnavajo vse kriminalne zadeve med štirimi stenami in prisotnosti poedinih referentov. Ni se moglo namreč vedeti, če bi teh par dobrih detektivov ne zgrabilo pravega krivca, kar bi moglo v višjih uradnih krogih povzročiti takozvane politične neprijetnosti.

Tako se je zgodilo, da so stali stari in izveščani detektivji ob trupu Amalije Leirerjeve s škripajočimi zobmi, dočim bi bili mladiči in javenci v tej stroki kmalu spravili nedolžnega Leirerja na vislice. Kaj pa s morilcem, ki je šest dni po umoru javno priznal svoj zločin, ko je kričal na mostu Franca Jožefa, da je umoril neko žensko? Takrat je bilo truplo staro šele teden dni in torej še ni bilo zrelo za policijsko preiskavo. Policija je spravila razgrajajočega morilca v opazovalnico, menda zato, ker jo Rakovsky potemne one rodbine iz Slovaške, ki je dal Madžarski tudi sedanjega notranjega ministra. Pred tem imenom ima madžarske oblasti velik respekt.

Taka je torej približna slika gnilih razmer, ki vladajo na Madžarskem, kjer je zadnje čase pravo gnezdo zločinov, azer in pustolovščin.

PRESTOLICA JAPONSKE, TOKIO. Mesto si je komaj nekoliko opomoglo od strašne poltresne, ko je zadela prebivalstvo druga elementarna katastrofa — požar, ki je uničil več tisoč hiš. — Slika nam kaže obnovljeni del mesta neposredno pred drugo katastrofo.

O tobaku in kafilicah.

Kdor se bitl dobro poučen o tem, kako trpe živali, če človek preveč kadil, naj prečita obsežno monografijo profesorja Frankl - Hochwarta o živčnih boleznih kadilcev ali pa zbirko nazorov raznih zdravniških kapacitet, ki je priredil in izdal znani češki pisatelj dr. Valter. Iz obeh knjig se lahko prepričate, da more nikotin v gotovih slučajih povzročiti težke poškodbe središnega živčevja in vplivati celo na možgane tako, da začasno otrpnejo. Posledice zastrupljenja z nikotinom zadenejo lanko tudi druge dele človeškega organizma; znani specialisti za notranje bolezni Schrötter je mnenja, da je pretirana kaja tobaka glavni vzrok takozvane otrplosti arterije z vsemi njenimi neprijetnimi posledicami.

V pomirjenju kadilcev pa moramo priznati, da so vse te bolezni samo izjemni slučajni deloma pri ljudeh, ki so za nikotin zelo občutljivi, deloma pa pri osebah, ki ne poznajo mere v kaji. Vsi odlični poznavalci vpliva nikotina na človeški organizem se strinjajo v tem, da se organizem zmernega kadilca polagoma navadi na majhne porcije strupa, tako da štiri ali pet cigaret dnevno ne škoduje njegovemu zdravju. Kdor pa čuti posledice kroničnega zastrupljenja z nikotinom, naj v lastnem interesu čim prej popolnoma opusti kajo. Mnenje, da bi utegnili tako nemudno opustitev kaje škodovati zdravju, je napačno. Tudi ni res, da kaja po jedi poseje prebavo. Nasprotno, marsikdo si je že izločil želodec, če je nehal kaditi. Glavno pravilo, ki bi bil moral v interesu svojega zdravlja nvaževati vsak kadilec, je: nikoli ne kadil na prazen želodec, kaditi zelo počasi, ne vdihavati čisto, dima in paziti na to, da smotki ali cigareta redno gori, da torej ne ugasne in da je kadilec ne priže iznova, ker tak dim zelo škoduje organizmu.

Dokazano je, da je glavni provzročitelj vseh bolezni pri kadilcih nikotina kot zelo hud strup, ki ga zadostuje en sam miligram za usmrtnitev človeka. Berlinski profesor Fürbringer je dokazal, da nikotin zelo lahko prodre v kri in mišičevje, tako, da pri človeku, ki je pokadil smotko, čisto že po dveh urah ugotovimo nikotin v moči. Če deloma z nikotinom polkuse na živalih, lahko dokažemo, da nastopi smrt deloma vseh poškodb živčevja, deloma pa zato, ker nikotin zelo ovira normalno prebavo hrane. Domačega zajca lahko usmrtno z 0,05 gr nikotina. Žival postane klavirna, pulsa pojemajo, pojavi se glavobol in drugi znaki zastrupljenja, ki jih pozna vsak kadilec iz mladih let, ko se je prvič srečal

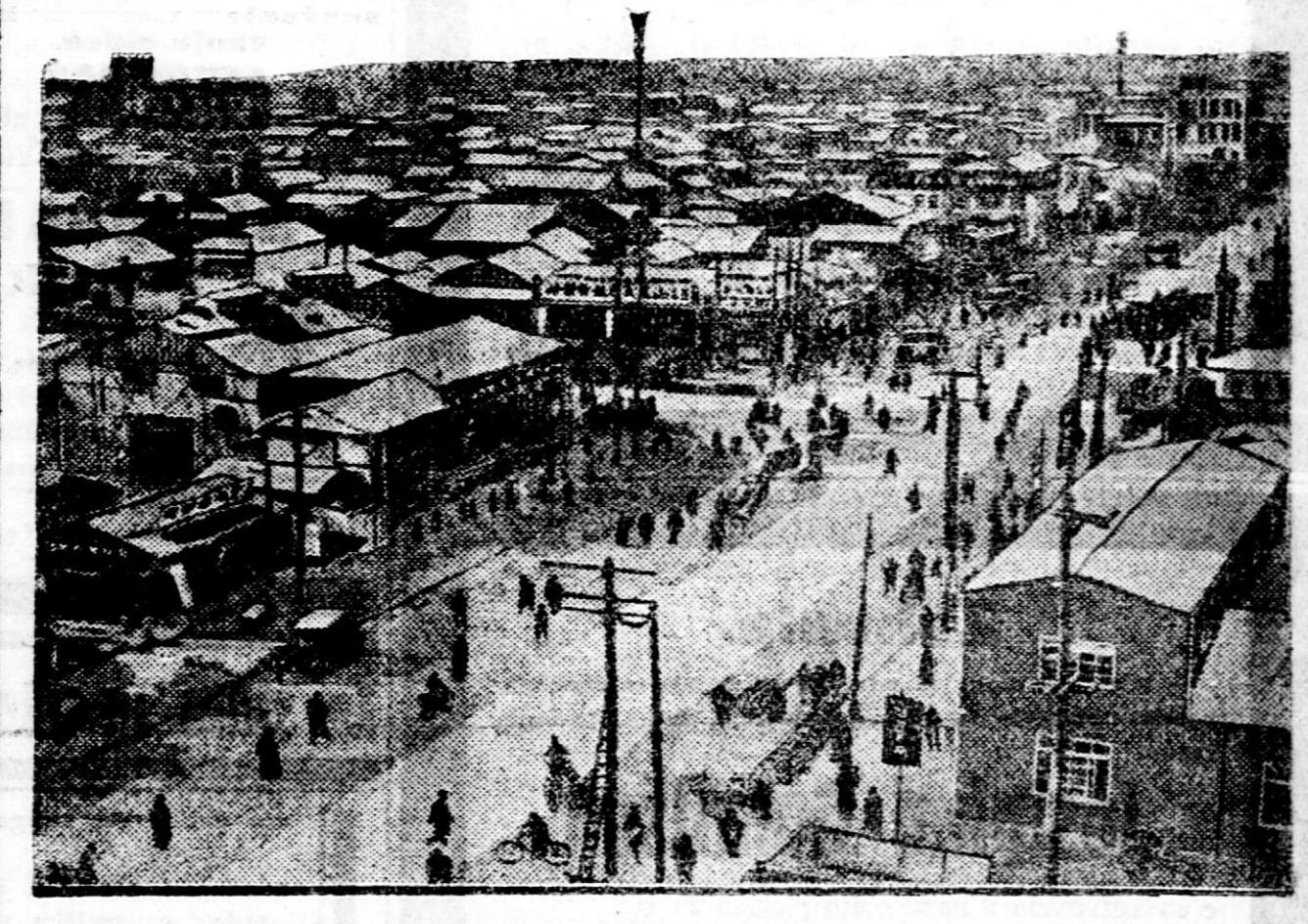
z tem strupom. O tobaku pravijo, da podaljša človeku življenje. Res bo menda nasprotno. Splošno lahko trdimo, da tobak ljudstvu več škoduje nego koristi. In vendar ni kmalu strasti, ki bi ji bil ljudje tako podvrženi, kakor kaji. Navada je železna srčica, nikotin in alkohol sta dva sovražnika človeštva, ki se ju menda nikoli ne bomo otresli.

Polni ateljeji dela. Dokaz, da prvič v krasni in ceneni izbihi finega blaga, kakor v fini in hitri izvršitvi je tvrdka DRAGO SCHWAB, Ljubljana

Lečenje gluhonemih.

Na svetu je več gluhonemih, nego bi človek mislil na prvi pogled. Na vsakih 1000 oseb pride en gluhoni. Skupno število te nesrečnežev znaša nad 1.000.000. V Franciji jih je 35.000, v Zedinjenih državah pa nad 90.000. Gluhonemi so večinoma umstveno popolnoma razviti in normalni. Počuden je slušni organ, kar vpliva tudi na njihova glasila tako, da izgube dar govora. Lahko se sicer nauče govoriti, ali za to je potrebna naporna vaja.

V novejšem času so se začeli zdravniški krogi zelo zanimati za lečenje teh nesrečnežev. Nad 4000 profesorjev poučuje 35.000 gluhonemih. Gluhonemi se večinoma kmalu nauče razumeti besede po gibanju ustnic, zelo težko jih je pa pripraviti do tega, da bi sami govorili. Zato je potrebna posebna metoda pouka. Gluhonemi imajo silno razvit tip, ki pride pri lečenju do popolne veljave. Mnogi razumejo takoj, kaj jim govorijo, čim se dotaknejo z roko ustnic govorečega. Izobraženi gluhonemi čutijo, če jim pišemo s prstom po hrbtu in lahko ponove, kar smo napisali. Znanost pa skuša ne le izlečiti to bolezen, nego tudi odstraniti vse fizične pojave, ki jo povzročajo. Gluhota nastane, če se v zgodnji mladosti pokvari notranje uho ali slušni kanal. Dve tretjini teh nesrečnih slučajev zaradi krivice nalezljive bolezni pri novorojenčkih. V ostalih slučajih je gluhota posledica poškodovanosti, sifilisa, zakonske zveze med bližnjimi sorodniki ali kake nesreče. Od 100 gluhonemih je 25 nesrečnih radi sifilisa rodilcev ali prednikov. Borba z nalezljivimi boleznimi čedalje bolj napreduje, ko doživimo srečno dobo, v koji bodo prepovedane socialno kvarne zakonske zveze, tedaj bo prizadet udarec tudi drugemu viru gluho-

PRESTOLICA JAPONSKE, TOKIO. Mesto si je komaj nekoliko opomoglo od strašne poltresne, ko je zadela prebivalstvo druga elementarna katastrofa — požar, ki je uničil več tisoč hiš. — Slika nam kaže obnovljeni del mesta neposredno pred drugo katastrofo.

Polni ateljeji dela

Dokaz, da prvič v krasni in ceneni izbihi finega blaga, kakor v fini in hitri izvršitvi je tvrdka DRAGO SCHWAB, Ljubljana

Lečenje gluhonemih.

Na svetu je več gluhonemih, nego bi človek mislil na prvi pogled. Na vsakih 1000 oseb pride en gluhoni. Skupno število te nesrečnežev znaša nad 1.000.000. V Franciji jih je 35.000, v Zedinjenih državah pa nad 90.000. Gluhonemi so večinoma umstveno popolnoma razviti in normalni. Počuden je slušni organ, kar vpliva tudi na njihova glasila tako, da izgube dar govora. Lahko se sicer nauče govoriti, ali za to je potrebna naporna vaja.

V novejšem času so se začeli zdravniški krogi zelo zanimati za lečenje teh nesrečnežev. Nad 4000 profesorjev poučuje 35.000 gluhonemih. Gluhonemi se večinoma kmalu nauče razumeti besede po gibanju ustnic, zelo težko jih je pa pripraviti do tega, da bi sami govorili. Zato je potrebna posebna metoda pouka. Gluhonemi imajo silno razvit tip, ki pride pri lečenju do popolne veljave. Mnogi razumejo takoj, kaj jim govorijo, čim se dotaknejo z roko ustnic govorečega. Izobraženi gluhonemi čutijo, če jim pišemo s prstom po hrbtu in lahko ponove, kar smo napisali. Znanost pa skuša ne le izlečiti to bolezen, nego tudi odstraniti vse fizične pojave, ki jo povzročajo. Gluhota nastane, če se v zgodnji mladosti pokvari notranje uho ali slušni kanal. Dve tretjini teh nesrečnih slučajev zaradi krivice nalezljive bolezni pri novorojenčkih. V ostalih slučajih je gluhota posledica poškodovanosti, sifilisa, zakonske zveze med bližnjimi sorodniki ali kake nesreče. Od 100 gluhonemih je 25 nesrečnih radi sifilisa rodilcev ali prednikov. Borba z nalezljivimi boleznimi čedalje bolj napreduje, ko doživimo srečno dobo, v koji bodo prepovedane socialno kvarne zakonske zveze, tedaj bo prizadet udarec tudi drugemu viru gluho-

Gospodarstvo.

Gospodarski pregled.

Stanje ozimnine je splošno dobro, ker je bila zima izredno topla in večinoma brez snega, je žito dobro prezimilo in začelo ugodno napredovati. Koncem februarja je bilo stanje ozimnine v državi med dobrim in izvršnim. V poedinih pokrajinah je bila ozimmina izvršna. Tako n. pr. v vranski in timoški oblasti. Zelo dobro je kazala ozimmina v mariborski, bliški, vrbaški, tuzlanski, valjevski, sremski, podonavski, moravski, krševaški, niški in raški oblasti, dobro v beogradski, šumadijski, užički, kosovski, bregalniški, bitoljski, zetski, dubrovaški, splitski, mostarski, sarajevski, travniški, primorsko - krajiški, zagrebški in ljubljanski, slabo pa samo v skopljanski in podrinski oblasti. Tako smo lahko s stanjem ozimnine popolnoma zadovoljni, ker so izšli na novo letino splošno zelo dobri. Koncem januarja je kazalo, da bo ozimmina trpela radi pomanjkanja vlage, toda v februarju je bilo povsod dovolj dežja, ki je zelo dobro vplival na ozimmino. Ker je bilo vreme v februarju ugodno, so se začeli v mnogih krajih pripravljati na setev jarevin. V februarju so bila poljska dela večinoma že končana in vse je pripravljeno za spomladansko kampanjo. Tudi nevarnost, da bi poljske miši pokončale ozimmino, je minila, ker je bilo zadnje tedne mokero vreme. Večjo škodo so napravile poljske miši samo v Prekmurju in v mariborski oblasti.

Prehrana in stanje živina je v celi žavi zelo dobro. Na vseh domačih tržiščih je začela živina v ceni padati. Tako so znano padle cene telet, prašičev in volov. Cene konj so ostale v splošnem neizmjenjene. Goveja živina se je pocenila zato, ker je izvoz v zastoju. Pred prazniki je nekoliko oživel promet z mesnimi izdelki. Od decembra sem so znatno padle cene salam. Na debelo so prodajali salame v Srbiji in Vojvodini v decembru po 110 Din, zdaj pa notirajo 80 Din. Produkcija jarec je dokaj velika. Cene notirajo okrog 90 para, vendar pa ni posebnega povpraševanja, ker se jarec pred veliko nočjo vedno težje prodaja. Položaj na lesnem trgu se je zadnje dni nekoliko zboljšal. Zlasti Italija naroča večje množine lesa, ker prodaja naš glavni konkurent — Romunija les samo v Irak. Zlasti les za pohištvo in druga mizarška dela gre dobro v promet.

Sezona na tržišču kož in divjačine se bliža koncu. Večje količine izvoznega blaga, ki je na prodaj, so vplivale, da so tudi na našem trgu cene popustile. Za lisce ponujajo kupci 270, za kune 800, za vidre 700, za dihurja 120, za jazbeca 110, za ververko 12, za divjo mačko 100, za volka 200, začija koža 10 Din. V bodoče bodo cene odvisne od cen na velikih izvoznih tržiščih v Lipskem in Lodonu, kjer se vrše ta mesec veleprodaja za kožuhovino in divjačino. V januarju 1925 smo izvozili 1936 kg kož od divjačine, v vrednosti 1.234.500 Din, v decembru 1924 1752 kg, v vrednosti 1.201.490 Din in januarju 1924 pa 3065 kg v vrednosti 2.095.150 Din. Nazadovani smo torej po količini za 65%, po vrednosti pa za 61%.

Gospodarski svet na vidiku.

Vsak začetek je težak zlasti v državi, kjer se ljudstvo še ne zaveda svojih dolžnosti in kjer so duhovni takorburizmi kakor pri nas. O gospodarskem svetu kot vrhovnem organu, ki bi daljal inicijativo in vsposobno za napredek našega narodnega gospodarstva, govorimo že vsa leta po ujedinenju in vendar smo se šele zdaj približali končni rešitvi tega izredno važnega problema.

Pod predsedstvom ministra trgovine in industrije dr. Šurmina se vrše te dni v Beogradu sestanki in posvetovanja, ki se jih udeležujejo poleg načelnika trgovinskega ministrstva in šefov drugih gospodarskih organizacij. Na teh sestankih se prvič resno razpravljajo o ustanovitvi gospodarskega sveta in o načrtu zadevnega zakona. Ta zakon bo predložil narodni skupščini, čim ga zainteresirani činitelji definitivno redigirajo. Minister trgovine in industrije je rodajni svetovalec v vseh gospodarskih napol vse sile, da pride končno do ustanovitve gospodarskega sveta, ki je kot merodajni svetovalec v vseh gospodarskih problemih in stalna vez med administrativnimi ter gospodarskimi organi nujno potreben. Po načrtu bi bil gospodarski svet sestavljen iz določenega števila državnih uradnikov (šefov ohih oddelkov, dijh dektorov spada v kompetenco gospodarskega

sveta), dalje iz gotovega števila zastopnikov gospodarskih organizacij, ki jih zvolijo zainteresirane korporacije, in slednjič iz strokovnjakov izven uradniških in gospodarskih krogov v ožjem smislu. Število članov gospodarskega sveta bi znašalo okrog šestdeset. Plenarne seje bi se vršile enkrat ali dvakrat na leto, strokovni organi pa bi se sestajali večkrat. Administrativni organ bi bil predstavitelj gospodarskega sveta in izvršilni organ plenuma.

Odvce je pomavljati, kolikakega pomena je ta izvenparlamentarna ustanova za gospodarstvo, pa tudi za politično življenje v naši državi, ker se razmere ne morejo urediti drugače, nego potom sanacije celokupnega gospodarstva - finančnega mehanizma. Odvce bi bilo tudi apeliirati na merodajne kroge, naj forsiirajo ustanovitev gospodarskega sveta, ker smo si menda vsi na jasnem, da brez njega ne moremo dolgo vzdržati. Želimo samo, da se slednjič preide od besedičenja k delanju in da dobimo čim prej vrhovni gospodarski organ, ki bo lahko ljudstvu in poedincem več koristil kakor vse debate o treh narodih in človečankih republikah. Na delo torej da pridemo enkrat iz mrtvila, ki enako teži vse sloje.

Glavna skupština hrvatske eskomptne banke u Zagrebu.

Dne 18. ožujka o. g. održana je pod predsjedanjem društvenog predsjednika g. Milana baruna Turkovića 56. redovita glavna skupština dioničara Hrvatske Eskomptne banke u Zagrebu, u prostorima zavoda.

Iz predloženog izvješća ravnateljstva proizlazi, da je poslovanje u prošlog godini unatoč teškoj situaciji na novčanom tržištu završeno s vrlo povoljnim uspjehom. Zavod je bio u mogućnosti da mnogobrojnim poduzetima svoja razgranjena koncerna, te afiliranim bankama stavi na raspolaganje potrebna sredstva.

Čisti dobitak od Din 28.701.029,27 dijeli se ovako: Din 21.000.000 — u luma 10. postotne dividende t. j. Din 10 po dionici. D'n 2.000.000 — izvanrednoj pričuvnoj zakladu, Din 500.000 — poreskoj pričuvj, Din 1 milijun mirovinskog zaklada, Din 250.000 — potpornoj zakladu Franje Šverljaga, Din 400.000 — u dobrotvorne svrhe.

Na novi račun za god. 1925 prenosi se Din 2.564.816,59. Prema tome isplaćivat će se kupon br. 31. sa Din 15.— počam od 23. o m.

Glavna je skupština, kojoj je prisustvovalo sto luma, što zastupanih 87 dioničara, koji su zastupali 968.786 dionica s 96.897 glasova jednoglasno primila na znanje izvješćaj ravnateljstva i nadzornog odbora. U ravnateljstvo izabrana su ponovno gg. Milorad vitez Cuenčić-Bitoratski, St. Gavrilović, arh. Vjekoslav Heinzel, dr. Lav Mazzura, dr. Stanko Stergučić in g. Milan barun Turković. Osim toga izabran je kao novi član ravnateljstva g. M. Spencer-Smith, podpredsjednik Anglo-Austrian-Bank Ltd., London i član uprave Bank of England London. U nadzorni odbor izabrana su ponovno gg. Ivo pl. Šipuš, Dragutin Heumer in dr. Richard Lobe.

Nakon glavne skupštine održana je sjednica ravnateljstva, u kojoj se je isto konstatiralo te izabralo ponovno svojim predsjednikom g. Milana baruna Turkovića, a podpredsjednikom g. dr. Stanka Šverljaga, glavnog ravnatelja zavoda. 620-n

—g Zakon o pristlni poravnavi ostane. Vprašanje pristline poravnave je na dnevnem redu. Kakor prvič, bo tudi zdaj rešeno z zakonom o dvanaestih. Načelno je vlada sklenila, da se poravnava ne odpravi, ker bi to povzročilo veliko katastrofo in bi prišla mnoga podjetja v konkurz. Pristilna poravnava bo samo modificirana v toliko, da je nihče ne bo mogel zlorabljati. Proti zlorabam nastopi vlada z najstrožjimi odredbami.

—g Vpliv pšenice na ciektno tržišče. Iz Winnipeg poročajo, da so po neverjetni paniki cene pšenice zopet padle. V zvezi s tem so padli tudi vrednostni papirji. Na newyorsk borzi je bilo prodanih nad 2 milijona akcij. Naizmenitejšje železniške in industrijske akcije so padle za 1—3 točke. Pri večini akcij je znašal padec 5—10 točk.

—g Izvoz lesa. Sporazumno o finančnim ministrom in ministrom za šume in rudo je izdelan nov pravilnik za izvoz lesa iz naše države.

Julijska krajina.

Izseljenci iz Julijske krajine. Goriška Straža: prinaša dopise izseljencev. Iz mesta Saide v Afriki prišle Josip Perič iz Sempasa pri Gorici in Ivan Rupnik ter Srečko Gureli, oboje iz Ljubljane, da se jim godi prav dobro. Pravijo da tam se vede, kaj pomeni, ako je človek svoboden in za nič ne zadržan. Iz južne Amerike pa poročajo neki goriški rojak, da so razmere izseljencev večinoma slabe. Srečal je Slovence, ki je postal v Buenos Airesu v Braziliji po pristanišču in tožil, da je tam še poldrugi mesec pa ne dobi nikakega dela.

Agentje v Evropi laželo ljudem, da čakajo po pristanišču na priselence in jim kar ponujajo delo. Predno gre kdo od doma, naj si to temeljito premisli od vseh strani! Razmere v Julijski krajini se razvijajo res tako, da marsikdo hoče zapustiti svoja rodna tla, češ, saj slabše ne more biti nikjer. Pisma izseljencev pa pravijo, da je še marsikje slabše! Tudi izseljenca v Rusijo ni nikomur svetovati.

O italijanskih državnih uradnikih v Julijski krajini pod prejšnjim režimom sta govorila poslanca Ventrella in Surich v rimskem parlamentu, hoteč jim izposlovati pokojnino enako onim v starih provincah.

Povedala sta, kako so mali italijanska uradniki pod avstrijsko upravo varovali in širili italijanstvo in kako so se hrabro držali kot zavezni Italijani. To je res ali to ni bilo za italijanske uradnike nikakoli težava, ker jih je avstrijska vlada protežirala povsod in jim pustila svobodno roko, vse to iz oziroma trojevo, v kateri je znala Italije izborni pritiskati na Dunaj, da se je gojila v Primorju politika, kakor so jo želeli v Rimu. Saj je bila italijanska uradni jezik v Primorju in Dalmaciji še do zadnjega desetletja pred vojno!

Znana Biodekovo oporo v vodnjaku vprizori! Pevsko in glesbeno društvo.

Gorici dne 4. in 5. aprila t. l. Omenjeno društvo je priredilo oporo tudi v predvojnem času in sicer s sijajnim uspehom.

Za javna dela v Julijski krajini so intervenirali v ministrstvu italijanski poslanci z dr. Maranijem na čelu. Minister za javna dela je poslušal njihove želje glede železniških zgradb in hidroelektričnih naprav ter obljubil, da bo premetoval dobrohotno vsa tozadevna vprašanja. Objube so zopet tu, Gorici pa bi radi vedeli, da bi se vsaj nekoliko doseženih obljub, katerih je že na kupe, izpolnilo!

O določitvi števila poslancev na posamezne dežele so sklepale parlamentarne ko-

misijske v Rimu v seji 20. t. m. Določeno je, da dobi po novem volilnem zakonu furianska provinca 14 poslancev, Trst 5, Pula 4 Reka 3 in Zadar 1.

Pokojnina Ebertove žene. Ebertova vdova ima po zakonu pravico do pokojnine 7.104 marke na leto, to je na mesec 592, po odbitku davštine ostane 550 mark. To je največja pokojnina za vdovo po državni uradnikih. Precej skromna je.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Za spomladansko sezijo

se priporočam cenj. damam in gospodom v napravo kostumov, oblek, površnikov itd. po najnovejših vzorcih in zmerni ceni. Delo točno in solidno.

ALOJZIJ LOMBAR
krajški atelje za dame in gospode
Spodnja Šiška.

Oglasni zavod Kopitar
Ljubljana, Copova 21
oskrbuje za trgovca in obrtnika vse interese za vse časopise.
Se prijazno priporoča
Kopitar

L. Mikuš
Ljubljana, Mostni trg 15
p. p. preloži svoje vloge
delavcev in solnčnikov
ter spretno jih
popravi in izboljša točno in solidno.

Najstarejša slovenska
gleskarska in ličarska
delavnica
Ivan Tricoli, Dunajska 6. 10.
se priporoča. Izvrtitev točna, cene
zmerno. 1798

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarenja blaga kemično
snaženje in vsakovrstno barvanje
oblek.
ANTON BOG
Ljubljana, Selenburgova ulica 6
I. nadst. Glince-Vič 46

J. Stjepušin
= Sisak =
preporoča
najbolje tambure, kice,
partiture i ostale
potrebštine za
sva glasbala.
21 L.

Zahvala.

V težkih urah, ki nam jih je zadala neizprosna
usoda, ugrabivša nam naše najdražje, našo preblogo
mamco

Josipino Gomilšek

Če so čustvovali z nami obilo plemeniti str.
Na svoj godovni dan je ležala med venci in
šopki prvega pomladanskega cvetja. Ki ste ga li po-
klonili iz ljubezni in spoštovanja v zadnji pozdrav.
V častnem številu ste jo spemili na njeni zadnji
poti in se tako prisrčno poslovili od nje z gentljivim
petjem.

Vam vsem naša topla, naša iskrena zahvala.
Globoko potrim pa ostanejo vsa ta plemenita
dejanja v veliko tolažbo.

Ljubljana, 23. marca 1925.

Zaljujoči ostali.

Za staro in mlado

dobite vse knjige

mladinske pravljice in le-
gende, za malčke veliko
izbire slikanic z domačimi
in divjimi živalmi ter raz-
ne romane in povesti za
odrasle v veliki izbiri v

NARODNI KNJIGARNI

PRESERNOVA ULICA

Mali oglasi, ki služijo v
posredovanju in social-
no namena občinstva,
vsaka beseda 50 par.
Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitve, dopolnjevanje
ter oglasni strogo trev-
skega znanja, vsaka
beseda Din 1.—.
Najmanjši znesek Din 10

Službe

Knjigovodkinjo
iščemo z vstopom s 1.
aprilom t. l. Ponudbe z
zahtevno plačo ter navedbo
referenc na upravo »Slov.
Naroda« pod št. »KTV
650«.

Specijalna veletrgovina v
Ljubljani — išče za ta-
kojšnji nastop
vajenca.

Isti mora imeti obsolvi-
rane tri razrede srednjih
šol ali na popolno me-
ščansko šolo. Reflektira
se predvsem na dečka,
ki bi imel veselje do tr-
govine. — Pismene po-
nudbe pod Vajencem/840
na upravo »Slov. Nar.«.

Stanovanja

Na stanovanje
in hrano sprejemem go-
spoda. — Stari trg št. 9.
I. nad. (pri hišnici). 868

Solnčna soba
s tremi posteljami — se
odda gospodom ali za-
konskemu paru. — Na-
slov pove upravo »Slov.
Naroda«.

Prodaj

Otroški voziček
za ležanje, polica in dva
semovarja — naprodaj.
— Janez Trdinova ulica
št. 2, I. nadst. 859

POZOR! POZOR!
Ostanki za perilo
so naprodaj po polovici ali
zelo znižani ceni. Ne
zavrnite ugodne prilike!
Resljeva cesta št. 30,
I. nadst., desno. 863

Štelaža

(Specerjska), predali za
moko, tehtnice, male, ve-
like, različna posoda za
specerjsko trgovino, da-
lje velika Wertheim-bla-
gajna itd. — naprodaj.
Ogleda se v lokalni: Go-
spodarska cesta št. 2
(poleg kavarnе Evropa). 867

Kupim

Srebrne krone
kupim. — Ponudbe pod
»Plačem dobro 68/L na
upravo »Slov. Naroda«.

Kupi se vsaka množina
jesenovega lesa
v hlohah od 20 cm in več
premera ter v dolžinah
od 2 do 4 metrov, fran-
ko vagon Radovljica. —
Reflektira se samo na ab-
solutno zdrav les brez
veji. — Ceni. ponudbe
na: Inž. Rudolf Pečlin,
Maribor, Trubarjeva uli-
ca št. 4. 862

Razno

Fakture inkasira,
opomine izvršuje in ter-
jatve vnovčuje s cedira-
njem — Gospodarska pi-
sarna, družba z o. z. v
Ljubljani, Wolfova ulica
št. 1, II. nadst. 37/L.

Predtiskanje
ročnih del najmodernejših
vzorcev po izvanredno
nizkih cenah. — Pred
Škofijo 1/L. 61/L

Svilene klobuke,
okrašene, od 200 Din na-
prej v raznih barvah —
prodaja Minka Horvat,
modistka, Ljubljana, Sta-
ri trg. 62/L

Cebulček in
Česen
nudi najceneje
Jever & Ko.
Ljubljana 823

Dvokolesa.
Najnižja cena in največja
zaloga raznih vrst dvokoles,
pneumatike in delov. Pro-
daja na obroke, ceniki fran-
ko. »Tribuna« F. B. L., to-
varna dvokoles in otroških
vozičkov, Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4.

Najceneje
se dopletajo raznovrstne
nogavice. — Pred Škofijo
1/L. 60/L

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Neoremitnine

Kapitalisti!
Večja tovarna v Slove-
niji, tako vpeljana, da
ne more toliko izdelati,
kolikor ima naročil, brez
konkurence. Želi poveča-
ti obrat. Potreben kapita-
tal Din 500.000. — proti
vknjižbi ali pristop kot
družabnik z osebnim so-
delovanjem. Sprejme se
tudi inostranski kapital.
Uspešno posredovanje
se honorira po dogovoru.
— Ponudbe pod »To-
varna 125/777« na upra-

V neizmerni bolesti javljamo vsem svojim sorod-
nikom, prijateljem in znancem, da je naša srčno-
ljubljena, predobra mamica, stara mamica itd., gospa

Katinka Guštinova
roj. Tomšičeva

danes ob 9. dopoldne po dolgem trpljenju v 70. letu
starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb ljubljene mamice je bil v nedeljo, dne
22. marca 1925 ob polu petih popoldne na pokopa-
lišče k Sv. Roku.

Venci se hvaležno odklanjajo.

V Metliki, dne 22. marca 1925.

Rodbina Guštin.

Zahvala.

Ob težki izgubi našega nepozabnega očeta, sta-
rege očeta, brata in sestra, gospoda

Josipa Pukelsteina

izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so nam izrazili
na kakršnikoli način svojo tolažbo med pokojnikovo
boleznijo ter sočutje ob njegovi smrti.

Zahvaljujemo se vsem, ki so pokojnika v tako
častnem številu spemili k zadnjemu počitku.

Ljubljana, 23. marca 1925.

Zaljujoči ostali.

A VIII 633/24—32.

Prostovoljna
dražba zemljišč.

V zapuščinski zadevi po Mariji Pance z Viča št. 22
se bo po predlogu dedičev prodalo na dražbi vse v zapu-
ščino spadajoče zemljišče: hiša št. 22 na Viču, hlev,
gospodarsko poslopje, kozolec, njive, travniki, gozd,
vrt; zemljišče leži na Viču, v Rakovi jelši in ob cesti
proti Brezovici.

Dražba se vrši dne 30. marca 1925 ob 9. uri dopoldne
prični doma pri hiši, po potrebi tudi naslednji dan.
Podrobnosti se izvedo pri Roku Kestnerju v Kozar-
jih št. 61 in pri podpisanim sodišču soba št. 10.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII.,
dne 20. marca 1925.

Braća Kolländer (Subotica)

preporučuju bogato skladište perja za jorgane i jas-
tuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata
ekspert firma, potpuno garanciju pruža. — Brza i tačna
posluga.

St. 6742/25/ref. IX.

373

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo
zidarskih in drugih obrtniških del
pri zg. adbi 7. mestne stanovanjske hiše za
Bežigradom.

Vsi potrebni pripomočki se dōbe proti povračilu
nabavnih stroškov pri mestnem stavbnem uradu, Lin-
garjeva ulica št. 1.

Ponudbe za posamezna obrtniška dela bode vlo-
žiti najkasneje do 6. aprila 1925 do 11. dopoldne pri
gori imenovanem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 20. marca 1925.

Redni občni zbor

Tiskovne zadruge, r. z. z o. z. v Ljubljani
se vrši v torek, dne 31. marca ob 8. uri zvečer v Narodnem
domu v Ljubljani v prostorih Zveze kulturnih društev
(I. nad.) s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo načelnika,
2. poročilo o računskem zaključku,
3. poročilo preglednikov,
4. razdelitev prebitka,
5. volitev načelnika in računskih preglednikov,
6. slučajnost.

Vabimo Vas, da se kot član zadruge zbora zanesljivo udeležite.

869

NAČELSTVO.

Ugodna prilika

za nakup knjigarnice in trgovine
s papirjem v Ljubljani na najlepšem kraju v
sredini mesta.

Proda se celotna zaloga z vsem inventarjem. —
Več se poizve v upravi Slov. Naroda.

818

Neverjetno! Neverjetno!
Prodajam vse manufakturno blago, kakor: najfinije češke
kamgane za obleke in površnike, suknjo od najboljšega angleškega
do najcenejšega (Din 38), žamet za hlače, kakor tudi hlače, čevlji
vseh vrst, tri česki celiri, šifone (od Din 14), plavino in vse
drugo po izvanredno nizki ceni in pri odjemu čez Din 500
dam 5% popusta!

Krojčki in šivilje popust pri vsaki stvari.

879

Edino pri

Ivan Kos
Šiška, Celovška cesta 2.

Podružnica: Ljubljana, Sv. Petra cesta 23. —

Podružnica: Gorenjsko, Srednja vas 2.

Pri odjemu čez 500 Din 5% popusta!